

GLASILO TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA
DELA GOZDNEGA GOSPODARSTVA B L E D

OB TRIGLAVSKEM JUBILEJU

Zadnje avgustovo nedeljo je bilo ob Bohinjskem jezeru veliko slavje. Praznovali smo vsi planinci. Odkrit je bil veličasten spomenik štirim pogumnim možem, ki so se prvi v zgodovini povzpeli na Triglav. Stojijo zbrani, prijateljski, odločni, da krenejo na nevarno pot, pogled pa je uprt na našo najvišjo goro. Bilo je pred dvesto leti. Kakšno je bilo tedaj življenje? Vrednote, želje, stiske so bile drugačne.

Bohinjska dolina je bila ta čas skoraj tako gosto poseljena kot danes. Za vse prebivalce ni mogla pridelati kruha. Bile pa so tudi fužine, ki so požirale tudi iz jelovških in poključskih gozdov, ki so bili v tem času skoraj izčrpani. Bohinjsko železo, nekđaj znano na evropskem trgu se ni moglo upirati cenejšemu severno-evropskemu, ki so ga pripeljale ladje v Jadran. Triglav pa ima z bohinjske strani

železovo rdečo barvo. In prav želja po odkrivanju novih možnosti za fužinarstvo je rodila proslavljeno dejanje, s katerim smo se slovenski planinci uvrstili med prve evropske narode, ki so v tem času osvojili svoje najvišje vrhove. Na srečo se želje bohinjskih fužinarjev niso uresničile in Triglav je ostal nacionalni simbol vseh Južnih Slovanov.

Kdo so bili štirje prvoprstopniki? Značilni so njihovi poklici. Dva sta bila rudarja: Korosec iz Koprivnika in Kos iz Jerke, Rožič je bil gamsji lovec, doma iz Savice, vodja pa Wilomitzer iz Stare Fužine, rano celnik, učenec velikega ljubitelja gorske flore Francoza in ljubljanskega profesorja Baltazarja Hacqueta, ki je leto pred uspehim vzponom tudi sam skušal priti na Triglav. Omeniti moramo še barona Žigo Zolisa, lastnika bohinjskih gozdov in fužin, velikega prijatelja in mecenah slovenskih prosvetlencev, ki je razpisal nagrado za prve zmagovalce Triglava.

Ob spominu na pogumne može, ki so se zoperstavili tradiciji in verovanju v nadnaravno, se spomnimo vseh naših prednikov, ki so nam zapustili domovino, ki jo drugi imenujejo vrt Evrope, da jo bomo cenili in varovali bolj, kot smo jo doslej. Življenje naših prednikov je bilo revno, če ga merimo z denarjem in bogato po doživetjih lepote, ki jo nudi neoskrunjena narava. Ali bomo znali naše največje bogastvo obvarovati pred človeško pohlepnostjo. Bomo, če bomo dovolj pametni.

I. V.

POSLOVANJE V PRVEM POLLETJU

V obračunih proizvodnje in poslovanja temeljnih organizacij za prvo polletje se močno odražajo izredno neugodni vremenski pogoji za delo v tem obdobju. Zastoji pri poseku in spravilu v prvih mesecih in nato pomanjkanje kamionov za odvoz lesa v zadnjih mesecih tega polletja je povzročilo, da je letni plan prodaje lesa znašal le 43,6 %. Ker so stroški poslovanja v naši delovni organizaciji v pretežni meri, vsaj 80 %, odvisni od časa in manj od obsega proizvodnje, lahko trdimo, da 6,4 % manj prodanega lesa kot je bilo planirano, pomeni najmanj 4,8 milijona din dohodka manj. Tudi obseg drugih del, ki so osnova za pridobivanje prihodka, ni realiziran po planirani dinamiki; predvsem velja to za dejavnost TOZD gradbeništvo, medtem ko je TOZD avtoprevoznništvo dosegla planirani obseg dela za prvo polletje. Nastala so tudi znatna odstopanja od planirane strukture poseka in oddaje, oziroma od letnega povprečja. Zato je za obravnavano obdobje nemogoče podati analizo uspešnosti poslovanja in določiti razmerje med delom dohodka, ki je odraz dela in poslovnih odločitev delavcev in delom dohodka, ki je odraz tržnih pogojev ali rente brez skrbne in kompleksne analize.

Takšna analiza ni izdelana in menim, da jo zaradi naštetih dejstev in obsežnosti dela za prvo polletje ne bi sestavljali. Izdelana bi bila prepozno, da bi jo lahko uporabili za spremembe proizvodnje ali tehnoloških usmeritev. Ker smo se odločili, da polletni rezultati niso osnova za naknadno delitev in ker bi skrbna analiza zagotovo prikazala boljše gospodarsko in finančno situacijo, lahko za ocenjevanje postavljenih planskih nalog v preteklem obdobju in za sprejemanje akcij za drugo polletje uporabimo podatke iz periodičnih računov.

Imamo podatke, ki omogočajo primerjavo (seveda z upoštevanjem vseh naštetih okoliščin) z

letnim planom in z dosežki v enakem obdobju preteklega leta; imamo tudi podatke o stroških, razčlenjene po vrstah in stroškovnih mestih, in primerjavo s planom za letošnje leto, vendar le za temeljne organizacije, ne pa tudi za skupni delovni in poslovni uspeh vseh temeljnih organizacij skupaj. V težnji, da bi planirali in prikazovali pridobivanje in porabo dohodka po temeljnih organizacijah, samo bili preveč ozki in smo zanemarili tako planiranje kot obračun poslovanja v obdobjih med letom za delovno organizacijo. Primerjavo z dosežki v preteklem letu nam onemogočata tudi spremenjen kontni plan in dejstvo, da smo spremembo uveljavljali postopoma, nekatere ob lanskem polletnem obračunu, druge ob sklepnem računu za preteklo leto in nekatere šele v knjigovodskih evidencah tekočega leta.

Ocena posameznih poslovnih področij:

1. Proizvodnja in zaloge

Do konca polletja je bil letni plan porabe in spravila ter tudi kamionskih prevozov dosežen skoraj 50 %, le prodaja zaostaja za 6,4 %.

Tudi vrednost opravljenih del v lastni režiji, ki pomenijo investicijske naložbe je bila dosežena le 40 %. Nedoseganje planskih predvidevanj se pri gradbeništvu ne odraža v tolikšni meri na dohodku, kot v gozdarstvu. V tej TOZD so skupni stroški mnogo bolj odvisni od obsega dela kot pa od dolž. obdobja, za katerega delamo obračun. Zamude pri izgradnji cest pa se lahko odražajo pri planu oddaje in pri stroških poslovanja TOZD gozdarstva in temeljne organizacije.

Zaloge nedokončane proizvodnje so porasle skoraj za 50 % glede na obseg ob začetku leta. Ta faktor sicer zagotavlja, da bomo dinamiko plana prodaje kmalu ujeli, ima pa druge neugodne posledice: problem neobeljenega

lesa v sezoni aktivnosti lesnih škodljivcev in neugoden vpliv na finančno situacijo.

2. Materialni stroški in dohodek

Celoten prihodek je za 22 % višji kot v enakem obdobju lani, toda precejšnje povečanje je posledica prikazovanja interne realizacije drugače kot lani.

Materialni stroški znašajo z ozirom na plan 45 % letnega plana, to je za 1,4 % več kot planirani prihodek. Ta pokazatelj bolj kaže na to, da imajo stroški fiksen značaj, kot pa da so preseženi predvideni nivoji. Posamezne postavke so prikazane v tabeli.

Dohodek znaša 42,6 % zneska, predvidenega z letnim planom. Primerjava z dohodkom iz enakega obdobja preteklega leta ni možna. Prikazano povečanje za 63 % ni realno. Lani iz dohodka nismo pokrivali biološke amortizacije, prispevka za delovno skupnost in še nekaterih drugih stroškov.

Dohodek je pri vseh TOZD tolikšen, da se lahko pokrivajo vse obveznosti iz dohodka in iz plačane akontacije osebnih dohodkov in obračunani del čiste dohodka za sklad skupne porabe.

3. Obveznosti iz dohodka

Obveznosti iz dohodka znašajo 24.912.666,00 din in so za 18.786.772,00 din oziroma 407 % višji od lanskih. Povečanje kažejo naslednje postavke, ki jih lani še nismo obračunavali iz dohodka:

- prispevek del. skupnosti	5.576.913,00
- amortizacija postopni, višji od predpisane	1.120.963,00
- biološka amortizacija	8.594.191,00
- del dohodka iz izjemnih ugodnosti (povečanje)	593.012,00
SKUPAJ	15.885.079,00

4. Čisti dohodek

Čisti dohodek znaša 41 % planiranega in je le za 8,8 % višji od čistega dohodka, doseženega v enakem obdobju preteklega leta. Ta čisti dohodek ne prikazuje realno uspešnosti poslovanja zaradi realno visokih zalog nedokončane proizvodnje, ki so knjigovodsko nizko vrednotene.

Če želimo primerjati čisti dohodek z dosežki enakega obdobja preteklega leta (ČD za obdobje I - VI 1977 = 26.539.142), mo-

ramo znesek iz letošnjega obračuna povečati za obračunano amortizacijo po stopnji iznad minimalnih 1.120.563,00 din in del dohodka iz izjemnih ugodnosti 593.012,00.

Za pokritje izplačanih akontacij osebnih dohodkov je bilo razporejeno 23.718.474,00 din (lani 19.764.511,00 din) čistega dohodka. S planom smo predvideli odnos med osebnimi dohodki in akontacijo v čistem dohodku 81,3 % : 18,7 %; z obračunom smo dosegli nekoliko slabše

razmerje 82,1 % : 17,9 %, kar je zelo ugodno. Če upoštevamo vse našete okoliščine, bodo temeljne organizacije do konca leta dosegle ta odnos tudi, če tekoče akontacije obračunavajo po vrednosti točke 0,19 din.

Nerazporejeni del čistega dohodka znaša 4.070.654 din, precej manj kot v letu popreje, ko je znašal 5.955.804 din. Če letošnjemu rezultatu prištejemo del amortizacije, ki se obračunava iz dohodka, in del dohodka iz izjemnih ugodnosti, bi primerjalni letošnji znesek znašal din 5.784.692, to je kljub manj ugodni oddaji skoraj toliko kot lani.

5. Sredstva za osebne dohodke

Osebnih dohodkov, ki se pokrivajo iz doseženega dohodka (osebni dohodki v zalogah se pokrivajo iz obratnih sredstev) znašajo din 23.718.474 in so za 20 % višji od lanske postavke. Obračunani osebni dohodki pa znašajo din 23.814.381 in so v masi za 22,3 % višji od lanskih. Povprečni osebni dohodki, ki so v bruto znesku za 25,7 % višji od povprečnih bruto osebnih dohodkov za lansko prvo polletje in za 14,3 % višji od povprečnih bruto osebnih dohodkov za preteklo leto.

Povečanje je težko razumljivo in je odraz različnih vplivov. Število točk se je v povprečju povečalo po pravilniku za 7,5 % (lani smo 15 % točk obračunavali za kvalitetno delo, ta ocena pa v povprečju ne bi smela biti večja od 50 %; z novim pravilnikom pa je 100 % ocena obsega kvalitete tudi 100 % ocenjene vrednosti delovnih opravil).

Kako prenos terenskih dodatkov v osebne dohodke vpliva na povprečje, je težko ugotoviti, ozirom ga lahko izračunamo le s pomočjo ugotavljanja dela osebnega dohodka za posameznega delavca, ki je bilo opravljeno pri preračunavanju terenskega dodatka v osebne dohodke. Ocenjujemo, da so se zaradi vpliva drugačnega tretiranja terenskega dodatka osebni dohodki povečali od 7,5 % do 8,5 %, seveda pa po TOZD v odnosu do skupnega števila zaposlenih in števila ob-

Peskokop nad Valvazorjem

Foto GG

Otvoritveni nagovor tovariša Jereta. Pokali za uvrščene ekipe oblikovno simbolizirajo dejavnost.

Foto GG

računanih ur nadomestila, ki ne vsebujejo v OD preračunanega terenskega dodatka (nadomestilo OD zaradi slabega vremena).

Povečanje povprečnih OD ali nedoseganja predvidenega povečanja zaradi omenjenih dveh vzrokov je tudi posledica večjega ali nižjega delovnega učinka (doseganje norme, ocena).

Ker je le pri nas večje število točk tisti pokazatelj, ki realno kaže povišanje osebnih dohodkov in ta znaša od 6,5 % do 7,5 %, lahko ugotovimo, da so realni

osebni dohodki letos približno za 6 % nižji od lanskih, ker je indeks življenjskih stroškov do 30. 6. 1978 glede na lansko leto porastel za 13,7 %.

Če TOZD zaradi relativno slabega poslovnega uspeha niso mogle sprejeti sklepa o naknadni delitvi OD za prvo polletje, lahko glede na pričakovani uspeh v drugem polletju povečajo akontacije osebnih dohodkov vsaj do višine, ki zagotavlja enake realne povprečne osebne dohodke, kot so bili v preteklem letu. S tem tudi ne bi kršili določil sa-

moupravnega sporazuma o razporejanju čistega dohodka.

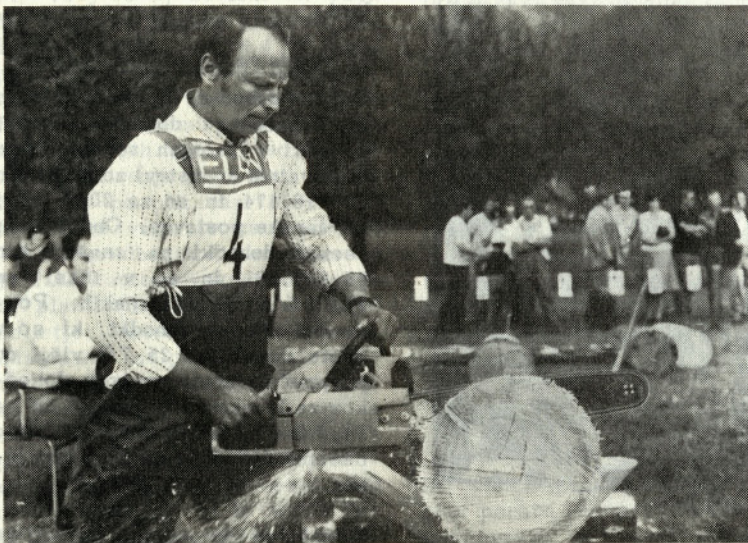
6. Vpliv obračuna poslovanja na poslovanja na finančni položaj

Ker ni bila realizirana polovica predvidenega prihodka in ker so stroški poslovanja naraščali hitreje kot prihodek in ker je bilo v prvem polletju porabljeno 46% predvidenih sredstev za investicijske naložbe, se finančna situacija ni izboljšala. Ta ugotovitev velja predvsem zato, ker je glavni vir investicij obračunana amortizacija in finančni krediti, ki so odvisni od višine angažiranih lastnih sredstev.

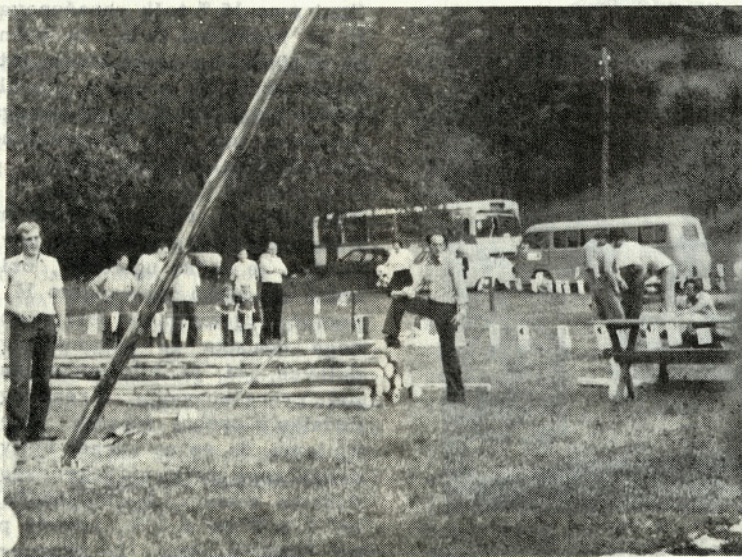
Višja vrednost zalog nedokončane proizvodnje, materiala na zalogi in drobnega inventarja v uporabi za skoraj 2.050.000,00 din pa kaže na veliko pomanjkanje obratnih sredstev oziroma na stalne težave pri zagotavljanju investicijskih sredstev. Za obratna sredstva, tudi za financiranje zalog, začasno uporabljamo sredstva formirane in neuporabljene biološke amortizacije in sredstva, ki so po periodičnih obračunih namenjena za sklad skupne porabe in za rezervna sredstva.

Če do konca leta ne bomo mogli občutno znižati vrednosti zalog, bomo prisiljeni letošnje investicije odložiti za prihodnje leto. Načela likvidnosti in kreditne sposobnosti zahtevajo, da imamo zaloge pokrite s kvalitetnimi sredstvi, to pa so sredstva poslovnega sklada in dolgoročnih kreditov. Če tega ne bomo zagotovili, bomo po izločitvi sredstev v sklade skupne porabe in v sklade rezerv po sklepnih računih za letošnje leto postali nelikvidni, nelikvidnost pa je po zakonu kazenski prekršek.

Jože Legat

Na vrsti je komisija za oceno kvalitete prežaganega hloda, Foto GG

Smer podiranja - ena od tekmovalnih disciplin

Foto GG

— Hura, pa sem rešen skrbi za garažo!

GOZDNO GOSPODARSTVO BLEJ

PREGLED POSLOVANJA PO TOZD - GG BLEJ V ČASU OD 1/1 DO 30/6-1978

	Bohinj	Pokljuka	Jesenice	Radovljica	Gradbeništvo	Avtoprevoz.	TOK	DS	Sk. sl.	SKUPAJ
Planirana oddaja v m ³	38.700	39.100	10.400	4.600	-	tkm 2.952.664	51.400	-	-	144.200
Doseženo I-VI/78	16.096	19.181	3.891	1.819	-	tkm 1.466.865	22.202	-	-	63.190
% doseganja plana	41,6 %	49,1 %	37,4 %	39,5 %	-	49,7 %	43,2 %	-	-	43,8 %
Prehodne zaloge 1/1-78 v m ³	9.442	4.573	3.084	368	din 6.809	din 296.178	2.544	-	-	20.011
Prehodne zaloge 30/6-78 v m ³	5.896	9.855	4.894	574	din 25.351	din 290.174	2.381	-	-	23.600
Planirano število delovnih ur	230.077	266.098	194.210	86.472	141.504	129.667	10.960	133.788	-	1.192.776
Obračunano število delovnih ur	109.653	123.874	81.820	34.319	54.820	59.222	1.824	59.609	-	524.441
Obračunano ur glede na plan	47,7 %	46,6 %	42,1 %	39,7 %	38,7 %	45,7 %	16,6 %	44,6 %	-	43,9 %
Delež nadomestil v obrač urah	33,2 %	34,5 %	25,8 %	23,8 %	20,2 %	15,4 %	7,0 %	14,4 %	-	26,1 %
Planirani celotni prihodek	49.062.200	44.589.400	20.596.300	10.619.400	25.085.000	23.972.200	57.791.800	14.079.700	-	245.796.000
Doseženi celotni prihodek	20.506.563	23.093.274	7.966.128	4.324.290	8.174.755	11.597.630	25.824.489	6.122.888	-	107.610.017
Doseganje plana	41,8 %	51,8 %	38,7 %	40,7 %	32,6 %	48,4 %	44,7 %	43,5 %	-	43,9 %
Planirani materialni stroški	16.306.200	14.606.000	5.240.000	3.016.100	13.842.200	11.929.500	49.193.900	5.505.000	-	119.638.900
Realizirani materialni stroški	7.890.775	8.437.768	2.412.907	1.296.900	4.515.970	5.244.123	21.556.479	2.456.417	-	53.811.339
Doseganje plana	48,4 %	57,8 %	46,0 %	43,0 %	32,6 %	43,7 %	43,8 %	44,6 %	-	45,0 %
Planirani dohodek	32.755.500	29.983.400	15.356.300	7.603.300	11.242.800	12.042.700	8.597.900	8.574.700	-	126.157.100
Doseženi dohodek	12.615.788	14.655.506	5.553.221	3.027.390	3.658.785	6.353.507	4.268.010	3.666.471	-	53.798.678
Doseganje plana	38,5 %	48,9 %	36,2 %	39,8 %	32,5 %	52,8 %	49,6 %	42,8 %	-	42,6 %
Zakonske in pogodbene obveznosti	3.383.363	3.599.169	987.967	470.082	363.954	642.017	2.792.268	271.287	-	12.517.796
Druge obveznosti iz dohodka	2.471.717	2.668.643	160.226	184.612	292.916	869.644	216.030	90.514	-	6.954.302
Prispevek za delovno skupnost	1.469.739	1.672.865	513.118	306.977	355.071	758.919	365.768	-	-	5.442.449
Planirani ČD	14.644.000	15.338.000	10.599.400	5.213.700	7.890.200	7.782.800	1.317.800	7.610.000	-	70.395.900
Doseženi ČD - izguba	5.285.969	6.713.829	3.891.910	2.065.719	2.646.844	4.082.927	893.944	3.304.670	-	28.885.812
Doseženi ČD - v odnosu na plan	36,1 %	43,8 %	36,7 %	39,6 %	33,5 %	52,5 %	67,8 %	43,3 %	-	41,0 %
Izplačana akontacija OD v breme doh.	5.013.749	5.045.606	3.400.451	1.591.813	2.522.741	2.829.826	160.963	3.155.963	-	23.718.291
Obračunani stan. prispevek iz ČD	216.664	249.936	152.212	71.831	119.263	128.644	6.506	152.011	-	1.097.067
Nerazporejen ČD oizroma izguba	55.555	1.418.287	339.048	402.076	4.859	1.122.022	727.296	1.311	-	4.070.454
Planski odnos OD : ČD (X : 1)	0,745	0,798	0,826	0,801	0,837	0,823	0,652	0,966	-	0,813
Z akontacijo doseženi odnos	0,949	0,752	0,874	0,771	0,953	0,694	0,179	0,955	-	0,821
Planirani OD za leto 1978	10.911.600	12.236.600	8.726.500	4.173.700	6.600.500	6.402.300	859.000	7.352.000	-	57.262.200
Obračunani OD I-VI. 1978	4.754.814	5.458.431	3.497.562	1.549.529	2.505.944	2.769.579	140.170	3.138.352	-	23.814.381
Obračunani OD glede na plan	43,5 %	44,6 %	40,0 %	37,1 %	37,9 %	43,3 %	16,3 %	42,7 %	-	41,5 %
Obračunani OD I-VI. 1977	3.821.108	4.575.649	2.717.217	1.306.155	2.185.645	2.063.874	-	2.800.861	-	19.470.508
Povprečni OD na 182 ur I-VI/78 *	8.437	8.199	8.312	8.299	8.357	8.557	13.986	9.635	-	8.550
	125,9 %	125,8 %	128,5 %	125,8 %	128,5 %	124,4 %		122,8 %	-	125,6 %
Povprečni OD na 182 ur I-VI/77	6.703	6.518	6.470	6.597	6.505	6.880		8.118	-	6.803
Povprečni OD na 182 ur I-XII/77	7.624	7.247	7.093	7.326	6.907	7.747	13.941	8.624	-	7.769
Neto OD za efekt. ure (mes) I-VI/78	6.101	6.142	5.658	5.669	5.544	5.789	-	6.465	-	5.946

* Povečanje povprečnih OD na isto obdobje preteklega leta

NEKATERI PODATKI IZ POLLETNIH PERIODIČNIH OBRAČUNOV I. - VI. 1978
- zbir za delovno organizacijo

Pokazatelj	Plan za 1978	Realizacija I. - VI. 1977	I. -VI. 1978
1. Porabljeni material in elektr. energija	18.544.000	5.937.581	6.752.666
2. Proizvodne storitve	28.150.200	13.730.817	20.284.398
3. Stroški reklame	-	52.755	51.890
4. Stroški reprezentance	204.700	24.023	18.049
5. Dnevnice in druga povračila oseb. izd.	-	1.619.678	769.659
6. Amortizacija minimalna	13.859.100	5.949.045	6.835.959
7. Prihodki od obresti	-	240.241	58.226
8. Del dohodka za SIS izobraževanja	-	740.173	720.936
9. Del dohodka za SIS znanosti	-	206.690	132.032
10. Del dohodka za SIS zdravstva	-	329.709	390.808
11. Del dohodka za pok. in inval. zavar.	-	717.828	974.951
12. Del dohodka za stroške plač. prom.	-	72.344	165.888
13. Del dohodka za zavarovanje	-	758.750	843.150
14. Del bruto OD za SIS izobraževanja	-	1.062.041	1.245.932
15. Del bruto OD za SIS zdravstva	-	1.376.368	1.454.713
16. Del bruto OD za pok. invalidsko zavar.	-	2.324.180	2.648.505
17. Stanje žiro računov 30/6-1978	-	4.523.856	4.643.534
18. Devizna sredstva	-	1.287.216	1.291.877
19. Menice	-	8.593.431	8.775.464
20. Likvidna sredstva skupaj	-	22.614.191	23.850.635
21. Obveznosti skupaj	-	3.627.739	8.801.400
22. Zaloge skupaj	-	9.465.222	11.504.179
23. Poslovni sklad	-	159.654.132	188.872.650
24. Dolgoročni krediti	-	10.948.551	19.721.706
25. Investicije v teku	-	10.411.041	14.934.931
26. Med letom aktivne investicije	-	1.833.090	4.304.090
27. Povprečno uporabljena osnovna sredstva	-	149.585.525	186.754.235

DELO SINDIKATA

DELO SINDIKATA V DELOVNI ORGANIZACIJI PO 8. KONGRESU ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V letošnjem letu se končuje štiri-letno mandatno obdobje med kongresoma Zveze sindikatov Slovenije. Prav je, da pogledamo nazaj, kaj je bilo storjenega v osnovnih organizacijah sindikata delovne organizacije v pokongresnem obdobju. Ocena izhaja iz nalog, ki jih je opredelil 8. kongres in so izražene v 17 sklepkih, ki veljajo kot napotilo za bodoče delo.

Samoupravljanje se je v temeljnih organizacijah združenega dela dobro razvijalo. Merilo za uresničitev samoupravnih odnosov je dejanska oblast družbenih delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela nad pogoji in rezultati dela. V zvezi s tem smo razpravljali o sledečih zadevah:

- Seznanjanje delavcev z vsebino zakona o združenem delu in s cilji sistema združenega dela.
- Analiziranje sedanjih samoupravnih razmer v delovni organizaciji.
- Izdelava programa o uresničevanju zakona o združenem delu in odpravljanje pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila analiza.
- Nenehno spremljanje in uresničevanje sporazumov preko samoupravnih organov.

Rezultati na teh področjih so vidni, vendar moramo ugotovljati, da ti procesi potekajo počasi. Tudi to bi bil eden od vzrokov za razdrobljenost delovne organizacije kot tudi TOZD.

Naloga sindikata pri razvijanju samoupravnih interesnih skupnosti

Z novo ustavo in zakonom o združenem delu se je začel prenos državnih funkcij na samoupravne interesne skupnosti. Tu so opravile osnovne organizacije sindikata veliko delo pri evidentiranju kadrov za delegacije. Prav zadnje volitve so pokazale, da je sindikat napravil v tem mandatnem obdobju velik korak naprej pri razvijanju delegatskega sistema; le-ta dobiva vse bolj popolno vlogo.

Sindikata je bil zelo aktiven pri uveljavljanju samoupravne delavske kontrole. V zvezi s tem sta bila organizirana dva seminarja o vlogi in nalogah samoupravne delavske kontrole za člane. Seminarji so podali družbeno politična izhodišča o pomenu samoupravne delavske kontrole za izdelavo vsakoletnih programov dela. Delo samoupravne delavske kontrole si počasi utira pot v delo, ki bi ga dejansko morala opraviti. Pred-

vsem manjka sodelovanja pri omejevanju samoupravnih pravic ali kršitvi samoupravnih dolžnosti.

Eno glavnih vprašanj je bilo, kako povečati dohodek temeljnih organizacij združenega dela z ozirom na dejstvo, da mora biti

naraščanje družbenega in osebnega standarda odvisno od rezultatov dela. Do realizacije bi moralo priti tudi nagrajevanje po delu za delavce, ki delajo po času. Tudi usklajevanje planov TOZD na nivoju delovne organizacije terja preciznejše rešitve prav tako pa tudi dolgoročna

kadrovska politika.

Na področju delovnih in življenjskih razmer delavcev je bilo veliko storjenega, napredek se odraža na vsakem koraku. Želimo da bi s tem tudi nadaljevali in rešili nastanitveni problem gr. delavcev.

Prav tako je bilo dosti storjenega na področju stanovanjske izgradnje v družbenem in privatnem sektorju. Tudi v prihodnje bo treba posvetiti vso pozornost reševanju stanovanjske problematike.

Izobraževali so se predvsem osnovni proizvajalci. Uspeh se odraža v sami proizvodnji. Manj izobraževanja so bili deležni tehnični kadri, kar se bo v prihodnje popravilo; potrebno pa je več načrtnosti pri organiziranosti delovne organizacije v prihodnje.

Kulturna aktivnost v osnovnih organizacijah sindikata ni dosegla kakih boljših rezultatov, niti na področju športa niti rekreacije. Delovna organizacija pa prireja vsako leto več tekmovanj, kulturnih prireditev, izletov in zabav. V prihodnje bo moral sindikat aktivneje izvajati rekreacijo fizičnih delavcev in istočasno zagotoviti možnost lete v okviru regresa za letni odih.

Organiziranost sindikatov je ostala v delovni organizaciji nespremenjena. Vsak bivši obrat, sedanji TOZD, je že poprej imel svojo osnovno organizacijo sindikata. Prizadevali smo si, da bi v določenih TOZD organizirali v okviru osnovnih organizacij še samoupravne delovne skupine. Uspeha ni bilo. Z ozirom na specifičnost delovnih pogojev v gozdarstvu bi morali lete v prihodnosti organizirati. Osnovne organizacije, koordinacijski odbor SOZD in občinski sindikalni svet dobro sodelujejo. Ta povezava in medsebojna pomoč pri razreševanju nastalih ali tekočih zadev bi morala biti še boljša.

Utrjevanje ljudske obrambe in družbene samozaščite je sestavni del programov sindikatov na

Beznik najhitrejši pri obžagovanju vej

Foto GG

Zahtevno podžagovanje dreves

Foto GG

vseh ravneh. Sindikat naj predvsem osvešča članstvo na tem področju in zagotovi čim večjo udeležbo na predavanjih. Tej dejavnosti bo potrebno tudi v prihodnosti posvetiti več pozornosti.

S kratkim opisom del, s katerimi se je sindikat osnovnih organizacij ukvarjal po 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, je razvidno, da je bilo delo osnovnih organizacij dobro, da pa vsi sklepi niso bili dosledno realizirani. To bi bila kratka analiza dela, ki pomeni hkrati osnovo za dograjevanje ustreznih stališč sindikalnih organizacij do posameznih skupnih vprašanj položaja delavcev v združenem delu.

S. Jere Vaja za drugi del zabavnega tekmovanja - valjanje hloda. Foto GG

uresničevanje samoupravnega sporazuma

Samoupravni sporazum o življenju in delu gozdnih delavcev Jugoslavije govori v 52. členu tudi o terenskem dodatku, ki pripada delavcu, ki delovni čas prebije na delu v gozdu. Višina terenskega dodatka je določena za vsako leto posebej s samoupravnim sporazumom v okviru republik in pokrajin.

Zakaj so gozdni delavci v gozdarstvu Slovenije v preteklosti dobivali terenski dodatek? V prvi vrsti zaradi težkih delovnih pogojev in relativno nizke štartne osnovne osebne dohodka, zato, ker so bili delavci prisiljeni preživeti delovni teden ali celo mesec v gozdu, povsem ločeni od pridobitve družbenega in osebne standarda. Brez pridržkov lahko rečemo, da so gozdni delavci v preteklosti živeli in delali v težkih razmerah - delo je bilo težko, živeli pa so skromno, daleč proč od naselij in ločeni od svojih družin. Zaradi resnično težkih razmer so se za delo v gozdarstvu odločali predvsem delavci brez kvalifikacije, ki so prihajali predvsem iz manj razvitih območij Slovenije in iz drugih republik.

V zadnjih letih so se delovne razmere v gozdarstvu bistveno spremenile. Vzrok za to je pred-

vsem samoupravni sporazum o življenju in delu gozdnih delavcev Jugoslavije, po drugi strani pa priliv mlajših gozdarjev. Danes živi v gozdnogospodarskih organizacijah večina delavcev v tako imenovanih delavskih centrih v mestih, od koder se s sodobnimi prevoznimi sredstvi vsak dan vozijo na delo.

Nov način življenja in dela je razlog, da v Sloveniji zaradi trenutno veljavnih predpisov večini gozdnih delavcev dodatek več ne pripada. Zato menimo, da bi bilo potrebno spremeniti 52. člen samoupravnega sporazuma. Terenski dodatek naj bi dobivali le delavci, ki po ves delovni teden preživijo v gozdu. Široko zasnovana politika dodeljevanja terenskega dodatka je v bistvu predstavljala neko vrsto kompenzacije za nizke osebne dohodke. Vsi tako stimulirani delavci pa so bili močno prikrajšani pri določanju osnove za razna nadomestila, pokojnino, ali v vseh primerih, kjer se terenski dodatek ni upošteval kot dohodek. Zato je letos večina slovenskih gozdnih organizacij združenega dela prelila terenski dodatek v sredstva za osebne dohodke, kar je pravičnejše tako do gozdnih delavcev kot do družbe. Vendar se organizacije zdru-

ženega dela zaradi te odločitve soočajo s perečim problemom, kje dobiti manjkajoča sredstva? Zaradi družbenih dajatev namreč predstavlja vsak iz terenskega dodatka v osebni dohodek preliti dinar za organizacijo združenega dela veliko dodatno finančno obremenitev. To pomeni, da ima vključitev terenskega dodatka v osnovo, to je v normativ, za delovno organizacijo hkrati različne rezultate. Višja sredstva za osebni dohodek bodo pospešila rast produktivnosti. Zaradi dajatev, ki jih delovna organizacija odvaja družbi, se bo ta ukrep ugodno odrazil tudi v širši družbeni skupnosti. Za organizacije združenega dela pa je problem, kako zagotoviti manjkajoča sredstva. Rešitev bi bila boljša organizacija dela in dvig produktivnosti.

Dnevno delajo delavci po 8 ur in ne izražajo želje, da bi delovni čas podaljšali. Izjema so delavci iz drugih republik, ki proste sobote radi porabijo za delo. Tako pridobljene proste delovne dneve izkoristijo za mesečne obiske svojih družin. Po samoupravnem sporazumu morajo organizacije združenega dela organizirati delavcem vsaj štirikrat letno prevoze domov. Nekatere organizacije združenega dela so

to obvezo že letos presegle, saj so organizirale več kot 4 obiske. Za 1979. leto predvidevamo, da bodo organizacije združenega dela izvajale to še v širšem obsegu in predvsem bolj načrtno.

Ena od določb samoupravnega sporazuma se nanaša tudi na omejitve učinkovitega dela z motorno žago na 2 uri dnevno oziroma 12 ur tedensko. Tudi to smo v Sloveniji v veliki meri dosledno izvajali. V organizaciji združenega dela GG Bled, od koder prihajam, so meritve pokazale, da pri podpiranju in izdelavi iglavcev v lubju sekač drži motorno žago v rokah poprečno 47 % delovnega časa. Efektivni čas dela z motorno žago pa je 31 % delovnega časa, kar znaša poprečno 128 minut na dan oziroma 10 ur in 40 minut na teden. Meritve smo izvedli po novi tehnologiji dela 1 + 0, kar pomeni, da sekač sam opravi vse delovne naloge oziroma faze od poseka do izdelave. Vendar je pri tem potrebno sekaču povedati, da v resnici opravi vsa dela sam, oziroma naj ne opušča posameznih ročnih delovnih faz. Vsaka opuščena faza pomeni več učinkovitega dela z motorno žago.

Organizacije združenega dela bi morale stalno kontrolirati motorne žage, predvsem njihove rezilne dele. Opažamo, da je prav tu največ napak. Rezilni deli so slabo nabrušeni. Izrabljenih rezilnih in pogonskih delov ne menjavajo dosledno. Ne uporabljajo pravega števila rezervnih verig. Vse to negativno vpliva na sekača motorista. Povečuje se vibracija in podaljšuje čas učinkovitega dela z motorno žago. Iz vsega tega sledi vprašanje, če niso obvezni tehnični pregledi motornih žag na vsaki dve leti le prerediti.

Če želimo ugotoviti vzroke vibracijske bolezni se moramo vrniti v čas, ko smo v gozdarstvu šele pričeli uvajati motorne žage. Organizacije združenega dela so razpolagale z maloštevilnimi motornimi žagami, ki so bile zelo težke - od 12 do 14 kg. Zelo malo pa je bilo tudi sekačev motoristov. Delo je bilo organizirano tako, da je bil v vsa-

ko skupino šestih ali več delavcev vključen še sekač motorist. Le-ta je dnevno vseh 8 ur ali celo več intenzivno delal z motorno žago.

Danes so delovni pogoji sekača motorista mnogo boljši. Nova tehnologija dela, boljša priprava sečišč, uporaba novih motornih žag, ki so težke 5,8 kg in imajo antivibracijsko grete ročaje, uporaba antivibracijskih rokavic, glušnikov, švedske vate proti močnejšim zvokom, topli obrok na delovnem mestu, sodobni prevozi na delo zmanjšujejo negativne vplive dela z motorno žago. Prav tako sekači motoristi nenehno izpopolnjujejo svoje teoretično in praktično znanje, kar prav tako prispeva k izboljšanju pred leti nastalega položaja oziroma k upadanju vibracijske bolezni. Pojavljajo pa se nove težave s sluhom, kar bo v prihodnje potrebno pazljivo proučiti.

Kot smo že omenili, je delovni čas gozdnih delavcev pravilno urejen. Na delovnih mestih so po 8 ur na dan. Srečujemo pa se s tako imenovanim popoldanskim ali privatnim delom ob prostih sobotah v zasebnih kmečkih gozdovih. Da je problem še večji, običajno delajo s starimi, težkimi motornimi žagami, ki imajo tudi slabe rezilne dele. To nam povzroča mnoge skrbi in

v mnogočem zmanjšuje prizadevanje naših preventivnih služb.

TOZD so v svojih razpisih obvestile delavce, da lahko končajo osemletko. Prijav je bilo malo (3 - 4). DU Radovljica je bila pripravljena uvesti poseben odelek za odrasle, če bi bilo dovolj prijav. Posebnost so delavci iz srbohrvatskega jezikovnega območja. Zanje je DU pripravljena izvajati pouk posameznih predmetov v slovenščini. Namesto slovenskega jezika bi lahko poučevali samo predmet srbohrvaščina. Nekaj delavcev iz Bosne se izobražuje na dopisni način pri DU v svojem kraju. V glavnem lahko rečemo, da gre za osamljene primere.

Vzrokov za majhno zanimanje delavcev za šolanje je več: sorazmerno visoka starostna struktura, nedodelano nagrajevanje po delu, pogoj za vpis v delovodsko šolo je že 6 razredov osemletke, šolanje je prepuščeno prosti izbiri posameznikov.

Z vsem tem je seznanjena tudi področna SIS za izobraževanje. Več uspeha pričakujemo z uvedbo usmerjenega izobraževanja.

Stane Jere

Bivališče gozdnih delavcev GG Kranj v Sopotnici

Foto GG

Vpliv proizvodnih pogojev

Da bi nekoliko osvetlil perečo problematiko na področju organiziranja temeljnih organizacij združenega dela, sem raziskal vpliv proizvodnih pogojev na uspešnost gospodarjenja TOZD gozd. rstvo GG Bled.

Temeljne organizacije združene dela so po novi ustavi postale osnovni okvir, kjer ugotavljamo in razporejamo celotni prihodek in dohodek. Postalo je pomembno in nujno ugotavljati del dohodka kot rezultat presejanja povprečnih naravnih in proizvodnih pogojev gospodarjenja, na katere kolektiv ne more vplivati, vsaj v krajšem času ne. Za izračun tega dela dohodka nisem uporabil neposredno določil 12. člena zakona o gozdovih, temveč sem za prikaz ostanka dohodka (renta, nedelovni dohodek) izdelal proizvodno kalkulacijo. Več o njej kasneje.

Najprej sem obdelal naravne in tehnološke pogoje posameznih temeljnih organizacij. Analiza velja za družbene gospodarske gozdove.

Naravni pogoji se manifestirajo s svojimi pojavi. Za gozdarstvo in preučevanje gozdov so pomembni: površina gozdov, lesna zaloga, drevesne vrste, prirastek. To so gozdni fond. Da bi ovrednotil jakost teh gozdnih fondov, sem uporabil indeksno metodo izražanja. Za kriterije ocenjevanja sem uporabil poleg omenjenih še mnoge druge, kot npr. hektarsko lesno zalogo, delež družbenih kompleksov v celotni površini gospodarskih gozdov itd.

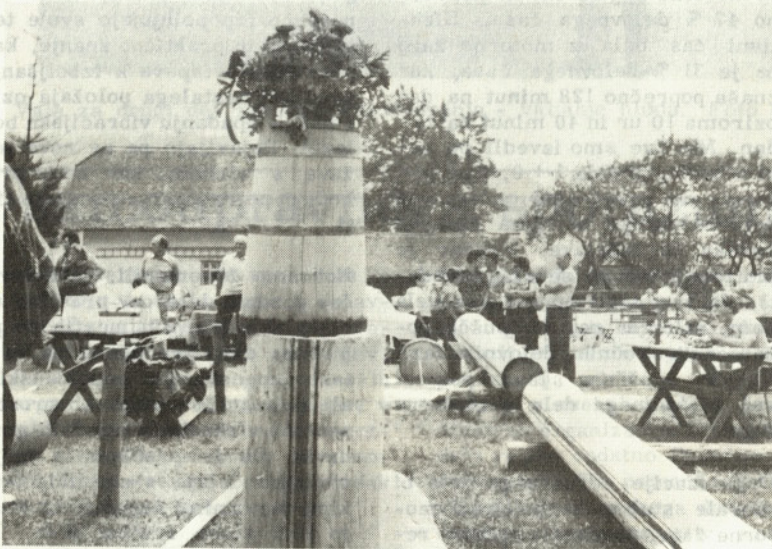
Rezultati kažejo na zelo velike razlike med posameznimi temeljnimi organizacijami. Pri površini je razpon med indeksi očiten: Pokljuka 100, Bohinj 98, Jesenice 55, Radovljica 13. Podobno je pri absolutnih količinah lesnih zalog: Pokljuka 100, Bohinj 93, Jesenice 37, Radovljica 9. Pri hektarskih lesnih zalogah je stanje naslednje: Pokljuka 100, Bohinj 95, Jesenice 68, Radovljica 67.

Na ta način sem obdelal še vse ostale kriterije. Potem sem vse indeksne točke kriterijev za naravne pogoje seštel in dobil naslednji vrstni red: Bohinj 100, Pokljuka 94, Jesenice 59, Radovljica 49. Prikazane razlike so toliko večje, ker so absolutni kriteriji med posameznimi temeljnimi organizacijami tako zelo različni. Upoštevanje samo relativnih kriterijev (lesna zaloga na ha, prirastek na ha, delež iglavcev v lesni zalogi in

prirastku, delež površine družbenih kompleksov itd.) pa da naslednje stanje: Bohinj 100, Pokljuka 96, Radovljica 78, Jesenice 73.

Končni seštevek indeksnih točk nam predstavi "dva tabora" v smislu ugodnosti naravnih pogojev. Prvega predstavlja TOZD Bohinj in TOZD Pokljuka, drugega pa TOZD Radovljica in TOZD Jesenice. Razlika med njima je zelo očitna.

Bohinj dosega pri vseh kriterijih visoke vrednosti. Pokljuka nadomešča eno izrazito slabost

Deža z zaseko izliva tekmovalce zabavnega dela.

Foto GG

Zakaj ne bi ... saj niso še tako daleč časi ...

Foto GG

z drugo veliko kvaliteto. Namreč slabost listavcev nadomešča z izrazito kvaliteto iglavcev. Radovljica in Jesenice dosegata približno enake vrednosti, sicer bistveno nižje kot prvi dve temeljni organizaciji, le pri hektarskem prirastku so določene razlike. Medtem ko so pri prvi prirastki zelo ugodni, pa so pri drugi sorazmerno nizki. Podobno nam kažejo tudi prirastni odstotki, ki v Radovljici izkazujejo na vsem GG najvišje vrednosti, dočim so na Jesenicah daleč najnižje (Radovljica 100, Pokljuka 89, Bohinj 81, Jesenice 61). Te vrednosti kažejo na večje ali manjše perspektive glede zmogljivosti gozdnih fondov, seveda gledano precej dolgoročno.

Naravni pogoji predstavljajo objektivni del proizvodnih pogojev. Drugi nič manj važen pa je subjektivni del; to so tehnološki pogoji, organizacija dela, vpliv kolektiva samega itd. Obdelal sem tehnološke pogoje, ki jih v gozdarstvu označujeta tehnična opremljenost in odprtost gozdov.

V zvezi z analizo tehnične opremljenosti, ki je bila narejena za obdobje 1972 - 1976, moram poudariti, da sem obdelal samo fazo spravila lesa. Posek je povsod mehaniziran, izdelava pa je pri temeljnih organizacijah Bohinj, Pokljuka in Radovljica tehnološko vezana na centralno mehanizirano skladišče v Boh. Bistrici.

Glavni zaključki v zvezi s tehnično opremljenostjo so:

- razporeditev pravilne mehanizacije po TOZD je zelo različna. Največ pravilne mehanizacije imata Bohinj in Pokljuka, kar je ob upoštevanju njunega delovnega obsega tudi razumljivo,
- Delež mehaniziranega spravila od celotnega spravila so med TOZD in po letih zelo različni. Bohinj predstavlja TOZD s stalno največjim deležem mehanizacije pri spravilu lesa. Trend med leti kaže na stalen porast. Podobne težnje kaže tudi Pokljuka in Radovljica, samo pri nižjih relativnih vrednostih. Najslab-

šo sliko nam nudijo Jesenice, ki predstavljajo stalno najnižje vrednosti, trend pa kaže na določeno stagnacijo,

- če upoštevamo, da so pri vrsti pravilne mehanizacije poleg ekonomske zmogljivosti posamezne temeljne organizacije odločilni naravni pogoji (tehnološke značilnosti terena), ki zahtevajo omenjeno mehanizacijo, potem je očitno, da so razmere najmanj ugodne pri TOZD Jesenice, pri ostalih pa so ti pogoji bolj izenačeni.

Odprtost gozdov označuje gostota cestnega omrežja. Izračun po posameznih TOZD daje sledeče vrednosti: Bohinj 15,4 m/ha, Pokljuka 18,4 m/ha, Jesenice 7,1 m/ha, Radovljica 11,1 m/ha.

V zvezi z odprtostjo gozdov bi poudaril, da so razlike v gostoti cestnega omrežja velike in bo potrebno še precej naporov, da bi dosegli optimalno stanje tudi v TOZD z največjo odprtostjo. Omenjeno dejstvo je zelo pomembno, saj je znano, da je odprtost gozdov eden od odločilnih dejavnikov, ki pogojujejo intenzivnost izkoriščanja proizvodnih potencialov.

Predno predstavim ekonomski odraz različnih proizvodnih pogojev na uspešnost posameznih TOZD, bom navedel še glavne značilnosti, ki so se pokazale pri analizi sečnje in blagovne proizvodnje. Detajlna analiza sečenj za obdobje 1972-76 kaže na manj intenzivno poseganje v gozdne fonde temeljnih organizacij Jesenice in Radovljica. Ponuja se ugotovitev, da je prav tu še dosti rezerv v težnji za povečanjem končne poslovne uspešnosti, seveda ob dejstvu, da da se posek lahko poveča v okviru realnih možnosti.

Finančni izraz naturalnih kazalcev uspešnosti predstavlja pa blagovna proizvodnja in njena struktura po sortimentih. Zlasti zanimive vpoglede v ekonomske potenciale posameznih temeljnih organizacij dobimo, če izračunamo hektarske donose od prodaje gozdnih sortimentov. Vso ta indeksnih točk hektarskih donosov po TOZD da naslednji

vrstni red: Bohinj 100, Pokljuka 80, Radovljica 54, Jesenice 36.

Prikazane vrednosti kažejo na kvalitetne razlike med TOZD. Pod kvaliteto razumem relativno sposobnost posamezne temeljne organizacije, da na enoti površine ustvari čim večji vrednostni donos.

Za dokončni izraz finančnega potenciala TOZD je potrebno ugotoviti še stroške proizvodnje.

Z normativi, kalkulacijami lastne cene izvajalca proizvodnje, s splošnimi stroški TOZD in GG, sredstvi za biološko vlaganje in z vkalkuliranim dobičkom so podani vsi elementi za izračun ostanka dohodka s proizvodno kalkulacijo, ki je bila omenjena že v začetku. Celotna proizvodna kalkulacija sloni na enotnih izhodiščih in dejanskih pogojih proizvodnje. Ostanek dohodka predstavlja razlika med celotnim dohodkom od prodanega lesa in skupnimi proizvodnimi stroški.

Rezultati proizvodne kalkulacije za leto 1976:

- višina rente glede na realizirane m³ po TOZD: Bohinj 250 din/m³, Pokljuka 240 din/m³, Radovljica 170 din/m³, Jesenice 90 din/m³,
- višina rente glede na produktivno (gospodarsko) površino gozdov: Pokljuka 1270 din/ha, Bohinj 1200 din/ha, Radovljica 570 din/ha, Jesenice 190 din/ha,
- analiza po posameznih fazah proizvodnje kaže, da do največjih razlik med TOZD prihaja v fazi sečnje in izdelave (delež stroškov sečnje in izdelave v skupni realizaciji: Bohinj 8%, Pokljuka 11%, Jesenice 25%, Radovljica 16%), kar gre v večji meri pripisati različni tehnologiji. Do razlik pa prihaja tudi pri spravilu lesa (delež spravilnih stroškov v skupni realizaciji: Bohinj 9%, Pokljuka 9%, Jesenice 12%, Radovljica 13%), zaradi različnih načinov spravila in vrste spravilnih sredstev.

Dobljeni ostanki dohodka po po-

sameznih TOZD s svojimi različnimi obsegi kažejo na različne proizvodne pogoje.

Če skušam na splošno rangirati posamezne temeljne organizacije glede na kvaliteto naravnih in tehnoloških pogojev, potem sem z analizo dobil naslednji vrstni red: Bohinj, Pokljuka, Radovljica, Jesenice. V bistvu gre za dva med seboj različna "tabora". Prvega predstavljata Bohinj in Pokljuka, drugega pa Radovljica in Jesenice. Razlike med prvima so malenkostne, med drugima dvema pa nekoliko večje. Zelo velike pa so med Bohinjem kot temeljno organizacijo z relativno najslabšimi.

Čeprav je pri tehnoloških pogojih moč govoriti o možnostih intenzivnega izenačevanja pogojev (ob upoštevanju tehnoloških značilnosti terena), pa je za naravne slednja ugotovitev neprimerena.

Razlike torej so. Nekoliko se lahko omilijo ob skupnem prizadevanju celotnega kolektiva GG Bled (v smislu prelivanja sredstev iz uspešnejših TOZD v manj uspešne), vendar pa bodo

prisotne, ob takšni razdelitvi delovne organizacije na posamezne TOZD kot je sedaj, tudi v prihodnje.

Prispevek je kratek izvleček iz diplomske naloge.

Kapus Miroslav, dipl. ing.

Tekma s časom pri ročnem prežagovanju v zabavnem delu tekmovanja

Foto GG

sodobno pridobivanje lesa na finskem

Koncem junija smo si na Finskem ogledali delo v njihovih značilnih skandinavskih gozdovih. Osnovni cilj te ekskurzije je bil spoznati sedanje tehnološke rešitve in razvoj skandinavskega gozdarstva, ki spričo ugodnih naravnih prilik in sodobnega načina dela v veliki meri oblikuje svetovne cene posameznih vrst lesnih izdelkov.

Finska kot dežela tisočerih jezer, sorazmerno ravninskega sveta in gozdnatosti nad 50 %, ima osnovne pogoje za razvoj sodobnega gozdarstva.

V SÜKULI smo videli znamenito drevesnico PAPERPOT, ki združuje 22.000 kmetov. Razvoj podjetja je potekal od pridelave sladkorja, kopanja kotirnic in raznih rovov do vzgo-

je sadik po paperpot metodi; njena prednost je v tem, da sadike prenašamo in sadimo v posebnih lončkih in je zato uspeh umetne obnove zanesljiv. Čeprav pri nas po tej metodi vzgajamo sadike v Makedoniji, menim, da so za naše razmere sadike premajhne. Vprašanje je, če se cenejša pridelava ne izenači z vzgojo, ki zanesljivo zahteva večje zaščitne ukrepe pred plevelom in divjadjo.

Poudarek celotne ekskurzije sta bila mehanizacija in strojništvo v gozdarstvu. V posameznih firmah so nas seznanili z njihovimi razvojnimi rešitvami, čeprav na Finskem prevladujejo zasebni gozdovi.

Sečnjo zaenkrat opravijo z motorno žago 82 %, s proce-

OPOMBA UREDNIKA:

Letošnji finančni plan določa razlike v intenzivni cenami, ki so za Bohinj 677,51 din za 1 m³ proizvedenega lesa, Pokljuko 888,39 din, Radovljico 1.298,02 din in Jesenice 1.358,78 din za 1 m³ proizvedenega lesa.

sorti 13 % in 5 % z harvesterji oziroma žetveniki. Do leta 1985 se bo to sorazmerje menjalo v korist večjih strojev. Spravilo lesa je mehanizirano nad 80 %, pri čemer prevladujejo raznovrstne zgibne polprikolice. Ta je zasnovana tako, da les vozimo in ne vlačimo kot pri naših zgbnikih. Tudi pri nas gre razvoj v prevoz lesa, ki je 10 - 15 krat cenejši od vlačjenja.

Prevoz lesa s kamioni bazira na posebnih avtovlakih daljše konstrukcije za kratek les v zložajih. Tovori se gibljejo od 40-70 ton, nosilnost pogonskih osi pa je 15 ton. Večinoma je prevoz lesa s kamioni le del transporta, ker ga nato plavijo po jezerih v značilnih konvojih, ki je dolg od 2-4 km in vsebuje okrog 3.000 - 4.000 m³ lesa. Vodni transport je za 5-20 % cenejši

od vsakega drugega transporta. Obenem pa je les v vodi zaščiten pred različnimi škodljivci.

Med drugim so znana dvigala FISKARS, lupilni stroji VALONKONE, zgibne polprikolice VALMET in žetveniki LOKOMO.

Traktor za podiranje, kleščenje in krojenje sortimentov

Posebna pozornost velja praktičnemu delu vseh profilov delavcev v gozdarstvu. Študentje v poletnih mesecih delajo praktično na objektih fakultete. Finci trdijo, da imajo več poškodb pri delu s težko mehanizacijo kot pri delu z motorno žago.

Zanimivo je tudi dejstvo, da Finci za raznovrstne potrebe v gozdarstvu sami izdelujejo kompletno mehanizacijo, ki je na visoki kvalitetni ravni, uspešno pa uvajajo tudi avtomatizacijo.

Njihovi gojitveni pristopi pri nas niso sprejemljivi in zato ne moremo računati na vključevanje skandinavskih tehnologij v naš srednjeevropski gozdarski prostor.

Klinar Andrej

Traktor za spravilo lesa iz gozda

ekskurzija v zg. avstrijo

Organizacija gozdarske službe v Avstriji je načelno še vedno v stari klasični obliki; celotna gozdarska dejavnost pa se zelo hitro prilagaja evropski gozdarski znanosti. Zanimivo je dejstvo, da je star gozdarski zakon veljal od leta 1852 do 1975 leta, ko so sprejeli novega, ki je podoben evropskim zakonom.

V glavnem gre za 3 kategorije gozdov, v katerih je gozdarska služba različno organizirana:

1. avstrijski državni gozdovi (v celoti 10 % gozdov)
2. veleposestniški gozdovi
3. kmečki gozdovi

V avstrijskih državnih gozdovih je organizacija podobna kot pri nas. Imajo večje uprave z več revirji. Uprava ima svojo administracijo, ki je vezana na zvezno upravo za državne gozdove. Ekonomsko poslujejo po načelu državnega budžeta, za katerega pa morajo sestaviti plan izdatkov in prihodkov. Načelno naj bi poslovali tako, da

je bilanca vedno pozitivna. Ekonomski princip pa izredno močno vpliva na gospodarjenje, oziroma na pridobivanje lesa (golosek) in na vsa gojitvena opravila (redčenja). Postranska dejavnost je tudi vezana na državne gozdove, ker so tudi rečne, jezerske in planinske površine v lasti zvezne uprave za gozdarstvo. V sklopu gozdarstva imajo organiziran rečni in jezerski ribolov, gostinsko turistično dejavnost, turistične žičnice in organizacijo obiskov naravnih znamenitosti (ledene jame na Dachsteinu). Intenzivno gradijo gozdne ceste in istočasno opuščajo vse stare oblike izkoriščanja gozdov. Pomembna dejavnost je tudi lov, ki ga prav tako vodi gozdarsko osebje. Z ekonomskega stališča pa prinaša lov več slabega kot dobrega, če upoštevamo škodo, ki jo povzroča divjad v gozdu. V glavnem znižujejo stalež visoke divjadi po določenih znanstvenih načelih. Novost je tudi v tem, da bi bili revirji po novem večji (800-1000 ha), revir-

ni gozdar pa naj bi imel popolno srednjo šolo (4 letno) in naziv gozdarski inženir. Zahtevnejša dela v zvezi z gospodarjenjem (izmera gozdov in sestava sečnih elaboratov) opravlja za to posebej usposobljeni kader zvezne uprave.

Veleposestniški gozdovi (več 1000 ha gozda) so v zasebni lasti in imajo svojo obvezno obliko gozdarske službe. Vodja je gozdarski inženir (Forstmeister), ki običajno ni lastnik. Poleg njegova so še revirni gozdarji in delavci. Delavci so v glavnem manjši kmetje, ki obdelujejo tudi svojo zemljo.

Osnova za gospodarjenje je gozdarski zakon in 10 letni operativni plan, ki ga potrdi oblastna (okrajna) inšpekcija. Celotna operativna in ekonomska realizacija je popolnoma prosta in se odvija v okviru lastnega plana dohodkov in izdatkov. Če je ekonomski uspeh dober, potem tudi več prispevajo za gojitvena dela, za gradnjo gozdnih cest in nabavo mehanizacije. Vsak ukrep mora imeti čim boljši ekonomski učinek, lastnik pa se mora podrežati, oziroma slediti vsem no-

vejšim zahtevam gozdarske znanosti. Veliko strokovno pomoč jim nudi gospodarska zbornica in so zaradi izredne strokovne zavzetosti taka posestva celo primer vzornega gospodarjenja. V njihovi lastni dejavnosti je lov in ribolov, gradnja cest pa oddajajo gradbenim podjetjem. Prodaja vseh gozdnih sortimentov je popolnoma prosta. V načelu so gozdovi odprti za vse obiskovalce, ki hodijo peš in nabirajo gozdne sadeže, gozdne ceste pa so s posebnimi znaki in zapornicami zaprte za vsa vozila.

Kmečki gozdovi so zelo razdrobljeni in imajo različno velikost (večina do 3-10 ha). Gospodarjenje je popolnoma prosto, lastnik mora poznati in upoštevati gozdarsko zakonodajo. Oblast ima inšpekcijsko službo, ki preganja kršitelje, ki pa jih je zelo malo. Strokovno pomoč nudi posebno gozdarsko osebje pri deželni zbornici. Taka pomoč je brezplačna in za lastnika gozda tudi ni obvezna. Nekateri lastniki so si izbrali prebiralni način gospodarjenja in naravno pomlajevanje, večina pa še seka v ob-

liki manjših golosekov (do 0,5 ha), katere pogozdijo. Enodobno obliko gospodarjenja zagovarjajo z ekonomskega stališča, s stališča gojenja in varstva pa prinaša več težav (redčenje, snegolomi, vetrolomi, bolezni, slabša odpornost). Zbornica nudi tudi pomoč pri vsestranskem izobraževanju lastnikov gozdov in to v obliki tečajev, seminarjev, ekskurzij in s praktičnimi prikazi. Če se odločijo za gradnjo ceste, ustanovijo gradbeni odbor. Načrte in nadzor pri gradnji nudi zbornica v obliki brezplačne pomoči. Struktura financiranja pa je sledeča:

- a) 30 % dotacij od države
- b) 40 % kredit za dobo 10 let in 4 % obrestno mero
- c) 30 % lastna udeležba lastnikov gozdov.

Vse lesne sortimente v Avstriji prodajajo v lubju, lupljenje pa opravijo lesna industrija in celulozne tovarne.

Nadaljevanje prihodnjič%

Goldb Emil, dipl. ing.

Ernte ZUG

divjad v zg. avstriji

V dneh strokovne ekskurzije smo v okviru gozdnogospodarske problematike v Zg. Avstriji obravnavali tudi področje divjad-gozd oziroma gozd-divjad. Iz razgovorov z avstrijskimi gozdarji in na podlagi terenskih ogledov brez dvoma lahko ugotovimo, da gre za obojestranske naloge na tem področju. Težko je reči, ka-

tera stran ima več odgovornosti za škodo zaradi divjadi oziroma za velike stroške za zaščito gozdov proti škodi.

Osrednja oblika gozdov v predelih, ki smo jih obiskali, je namreč usmerjena v maksimalno proizvodnjo lesa iglavcev, zlasti smreke. Njihov gozdni zakon do-

voljuje sečno na golo pod pogojem, da mora biti sestoj star najmanj 60 let in da naenkrat sečna površina ne sme biti večja od 0,5 ha. Negovalni ukrepi so osredotočeni na spodnji sestojni horizont in na skrbno trebljenje bukve, pa tudi drugih listavcev. Do bukve so neizprosni in je prisotna le tam, kjer se jim je narava ostreje postavila po robu. Smrekove monokulture so na močnem udaru snegolomov in vetrolomov. Divjad ima v takih sestojnih razmerah izredno okrnjene prehrabene pogoje, ki jih skuša poletni nadomestiti s pašo po travnikih in poljih, pozimi pa ji ne preostane drugega kot gozd, kakršenkoli že je.

Lovstvo imajo Avstrijci organizirano glede na velikost in lastništvo gozdne posesti. Večji zasebni gozdni posestniki imajo zasebna lovišča. V državnih gozdovih je lov običajno organiziran kot poseben sektor v sklopu določene gozdne uprave, da je po lovišča tudi v zakup posameznikom ali pa lovskim društvom.

V gospodarskih gozdovih sta jelenjad in srnjad najpomembnejši vrsti divjadi, gams pa je kot pri nas zrinjen proti zgornji gozdni meji in nad njo.

Jelenjad je v predelih, ki smo jih obiskali, najmočnejše zastopana ob češki meji. V smrekovih monokulturah pušča za seboj katastrofalne posledice. Da bi omejili škodo, vodijo borbo v dveh smereh: radikalen odstrel jelenjadi in zaščita drevja. Največ prakticirajo površinsko zaščito z žičnimi ograjami, uspešna pa je tudi individualna zaščita debel s plastičnimi mrežami. Gozdni veleposestnik iz okolice Sandla pa je ubral svojevrstno pot: na lastne stroške je postavil tik ob češki meji 20 km dolgo žično ograjo, da bi preprečil vdor jelenjadi s severa. Ograja se je obnesla; če pa jelenjad kljub temu zaide v njegove gozdove, zlasti na obeh koncih ograje, jo ustrelji.

Z zaščitnimi ukrepi in odstrelom rešujejo tudi problem srnjadi. V mešanem pomladku so najbolj ogroženi listavci in jelka.

Zanimivo je, da se nekateri avstrijski gozdarji ne strinjajo s površinsko zaščito, ker menijo, da na ta način zmanjšujemo življenjski prostor divjadi. Posledica pa je toliko večji pritisk na gozd izven ograje. Na majhnem gozdnem kompleksu je to brez dvoma res.

Odstrel srnjadi je usmerjen v znižanje staleža. Podrobneje so nas s tem seznanili na območju gozdne uprave Vöcklabruck. Povprečno streljajo 4-5 srnjadi na 100 ha (na Gorenjskem 2-3/ha) in v spolnem razmerju okrog 1:1 (podobno kot pri nas). Od skupnega odstrela je 35 % mladicev, pretežno ženskega spola (80 %). V strukturi odstrela srnjakov imajo gumbarji velik delež (v nekaterih predelih celo okrog 40 %), kar je tipičen znak visokega staleža srnjadi.

Gozdove ščiti in plačuje visoke stroške zaščite vsak lastnik gozda sam, ker je tudi lov v njegovih rokah. V zakupnih loviščih pa so stroški vračunani v zakupnino.

Avstrijski gozdarji se zavedajo, da sedanjega navzkrižja med gozdom in divjadjo ne bo moč dolgo odpravljati samo z zaščitnimi ukrepi in odstrelom.

Ko v zadnjem času vedno bolj oblikujejo mešane razgibane gozdove (sm, je, bu) zaradi večje stabilnosti sestojev, računajo pri tem tudi na boljše življenjske pogoje divjadi v gozdu. Zastavili so si dokaj optimističen cilj: gozd in divjad uskladiti do take mere, da bosta zagotovljena naravna obnova in razvoj vseh glavnih drevesnih vrst brez večjih zaščitnih ukrepov. Tak koncept so nam predstavili na primeru državnega gozda Gaisern-Hallstatt in privatnega gozda na območju gozdne uprave Vöcklabruck. Toda upoštevajoč sedanje stanje gozdom (in miselnost) bo zastavljena naloga dolgotrajna in težka.

Na koncu naj še povem, da je vsa Avstrija na nogah zaradi pojave stekline (Tollwut). Bolezen je smrtno nevarna tudi za človeka. V Gmundenu, kjer smo prenočevali, plakati opozarjajo

občane na poostren režim glede psov, ki so glavni prenašalci bolezni od divjadi na človeka in na domače živali. Steklina pobira zlasti lisice, male glodalce in jazbece. Preko lisice je ogrožena tudi vsa parkljasta divjad. Edini uspešen zatiralni ukrep proti steklini je popolen odstrel lisic v ogroženem območju in zaostren nadzor nad psi. Bolezen se širi proti jugu in je že prekorčila Dravo. Korošci poročajo,

da so v gozdovih na območju Beljaka letos dobili okrog 100 divjadi, ki je poginila za steklino. Bolezen je torej praktično na pragu naših lovišč. Upajmo, da bomo pri zatiranju tako uspešni, kot smo bili pred nekaj leti, ko je steklina oplazila severovzhodno Slovenijo ob madžarski meji.

Arh Andrej, dipl. ing.

KOČLJIVO VPRAŠANJE IZZA NAŠIH KULIS!!!

(Za rubriko "Vprašanja in odgovori")

V okviru vsakoletnih ekskurzij ali potovanj, ki jih prireja naše podjetje ali služba za izobraževanje, vprašujemo kakšen je kriterij izbire kandidatov - udeležencev in kdo le-te izbira. Velikokrat zelo moti dejstvo, da je nekdo izbran, ki v določeni panogi gozdarstva sploh ni doma, da gre npr. na tipično gojitveno ekskurzijo strokovnjak iz računalništva, mehanizacije ali elana ali pa na podlagi nekkih posebnih zaslug (dobrih ekonomskih rezultatov, novatorstva ali političnih zaslug), za kar bi jim pripadala drugačna oddolžitve.

Javnost v organizaciji združene-ga dela izve za udeležence le po kanalih, iz šušljanja in od ust do ust, kar meče zelo čudno luč na celoten potek. Zakaj smo morali neposredni delavci že na sejah javno opozoriti, da za nas ni denarja za udeležbo na ekskurziji? Zakaj pred odhodom ali vsaj pozneje niso objavljena imena udeležencev in motivi, po katerih je bil kdo izbran? Zakaj so najboljše potovanja rezervirana pretežno le za šefe obratov? Prav ti se manjših npr. DIT-ovih ekskurzij sploh ne ali le redko udeležujejo, morda se jim to ne zdi vredno - vajeni so boljših, dražjih.

Po vrnitvi s potovanja bi moral vsak udeleženec poročati svojemu nadrejenemu in podati realne predloge za morebitno izboljšanje stanja na svojem delovnem mestu in v delovni organizaciji. Tako

pa je bilo to zanj le prijetno potovanje, kjer se je lahko posvečal le svojim ciljem.

Kolektiv in sodelavci o novostih, ki jih je udeleženec imel priliko videti in spoznati, prav malo ali nič ne izvedo. Zdi se, da jih vsakdo ljubosumno hrani zase. Vse, kar se izve, se izve iz poročil v "Presekih", večinoma skopo in površno.

Zakaj npr. ni in najbrž ne bo podatkov, koliko je veljalo letošnje potovanje v SZ in na Finsko? Kolikšen je bil lasten delež, kolikšne so bile dnevnice, koliko svojega dopusta je moral porabiti vsak udeleženec? Javnost v podjetju npr. ni nikoli izvedela, kakšen je bil smisel potovanja pred nekaj leti v ZSSR, v Afriko ali še kam drugam.

Nismo proti izobraževanju na tak način, toda "izobražujejo" se največkrat eni in isti. Kaj niso to privilegiranci - potovanja, kakršno je bilo na Finsko, stane dober milijon starih dinarjev. Menimo, da potovanja, ki jih organizira podjetje, destruktivno vplivajo na organizacijo DIT-a, še zlasti na pripravo njihovih ekskurzij; le-te namreč ne dobijo sredstev, ki so v podjetju namenjena za izobraževanje - ali pa so ta sredstva zelo skromna. Prav zaradi tega so mnoge teh ekskurzij slabe, če so pa boljše, zahtevajo večjo udeležbo lastnih sredstev. Ali ni tudi zaradi tega DIT pastorka v podjetju, kar je bilo že kdaj pa kdaj slišati.

lepa republika bosna

Prepričan sem, da se lahko kar v začetku svojega pisanja zahvalim predsedniku konference osnovnih organizacij sindikata GG Bled tov. Jere Stanetu, ker je ob letošnjem 8. marcu prisluhnil želji žena, da bi si ogledali znamenite kraje in spomenike iz NOB v Bosni.

V petek, 16. junija popoldan se je zbralo pred stavbo DS skupnih služb GG Bled 43 delavk in delavcev, da se odpeljemo na daljšo pot. Organizacijo potovanja smo poverili agenciji Kompas, poslovalnica Bled. Vodil nas je tovariš Jože Štrukelj, za varno vožnjo pa je poskrbel voznik tovariš Gorzeti.

Udeležba iz vseh temeljnih organizacij je bila dobra, le TOZD gozdarstvo Bohinj nam je zapuala samo dve ženi. Seveda pa je bilo največ udeleženk iz skupnih služb.

Do večera smo preko Zagreba želeli priti do Novske, ki je od Zagreba oddaljena še blizu 80 km. Res smo se pravočasno ustavili pred motelom Jug, kjer nas je čakala večerja in prenočišče. Priznati moram, da smo bili nad čistočo in postrežbo prvi večer razočarani, kar vsekakor ni privlačno tudi za mnoge druge potnike, ki tukaj iščejo počitek med dolgo vožnjo.

Naslednji dan smo si dopoldne ogledali zloglasno ustaško uničevalno taborišče Jasenovac. Na zverinski način so tu ustaši umorili približno 700.000 ljudi ali povprečno 3.000 na dan. Predvsem so morili Žide, Srbe, Cigane in vse napredne svobodomiselnih ljudi. Najhujši zločinci so bili Luburič Vjekoslav, Ljubo Miloš, Vjekoslav Filipovič in Hinko Pičili.

Od taborišča ni ostalo nič; le gomile ponazarjajo, kje so se nahajale stražarnica, skladišče, verigarna, opekarna, kuhinja, bolnica, ambulanta in druge stavbe, ki so služile moritvam nedolžnih ljudi. Za množične pokole so uporabljali nože, sekire

žeblje, različne kavle in kije. Tudi utopitve so bile na dnevnem redu.

Tu so leta 1968 postavili veličasten spomenik v obliki tulipana, delo kiparja Bogdana Bogdanoviča. V muzeju pa spominjajo na grozodejstva številne slike in predmeti, s katerimi so mučili in uničevali ljudi.

Kratek film, ki smo si ga ogledali, je še bolj prikazal nečloveška mučenja in uničevanje ljudi.

Iz Jasenovca smo se odpeljali skozi Bosansko Dubico, Prijedor na Mrakovico na Kozari. Tu se je odigrala epopeja partizanov in prebivalcev Podkozarja v času NOB, predvsem pa III. sovražna ofenziva, ki je bila junija leta 1942. Med vojno je padlo in bilo umorjenih v tej okolici 24.000 Kozarčanov. Od tega 11.000 otrok, ostalo pa večina mladih, ki jim usoda ni dala, da bi doživeli svobodo. Impozanten 34 m visok spomenik, delo kiparja Dušana Djamonje ponazarja revolucijo, boj in sovražne obroče. Kozara je približno 60 km dolg gorski masiv s najvišjim vrhom Lisina (978 m). Je nacionalni park in cilj mnogih obiskovalcev; ob veličastnem spomeniku in muzeju se vsi za trenutek vrnejo v polpreteklo zgodovino, v čas težkih in krvavih dni naše borbe in revolucije.

Po ogledu Mrakovice smo se odpeljali v Banja Luko, glavno mesto Bosanske krajine ob reki Vrbas in Vrbanj. Leži na nadmorski višini 163 m in ima 120.000 prebivalcev. Mesto je zanimivo in je stičišče zapadne in vzhodne oziroma turške arhitekture, doživelo je burno zgodovino, zlasti v turških časih. Ogledali smo si najlepšo džamijo na tleh SFRJ, ki jo je dal postaviti Terhad paša Sokolovič leta 1579 z 41,5 m visokim miniratom, v katerem se spiralno vije 128 kamnitih stopnic. Poleg džamije je tudi grobnica oziroma mavzolej Terhad paše Sokolovi-

ča, ki ga je v Budimpešti leta 1589 ubil njegov sluga.

Razvoj mesta omogoča rudnik rjavega premoga, termoelektrarna, lesna industrija, jeklarina, tovarna Boris Kidrič, tobačna tovarna in še druga industrija. Banja Luko je leta 1969 prizadel močan potres. Obnovljena je bila s pomočjo vseh državljanov SFRJ.

Od tod nas je naslednji dan peljala pot po čudovitem kanjonu reke Vrbas do mesteca Jajca, rojstnega kraja naše države. Tu je bilo zasedanje AVNOJ-a 29. novembra 1943. Stavbe, v kateri je bilo zasedanje, si nismo mogli ogledati, ker jo obnavljajo. Mestece Jajce leži nad ustjem reke Plive, ki se prav tu v čudovitem slapu izliva v Vrbas. Zanimiv je stari obzidani del mesta s trdnjavo, ki dominira nad okolico.

Prvič se Jajce omenja leta 1396 pod vojvodom Hrvojem Vukšičem. Leta 1528 so ga zavzeli Turki in leta 1878 Avstrijci. Leta 1908 je bila aneksija Bosne in Hercegovine.

Vožnja se je nadaljevala ob reki Plivi do Plivskih jezer - turistično atraktivno področje s slapovi in značilnimi mlini. Obšli smo v Mrkonjič grad in se peljali po dolini Bravskega polja med Grmeč planino na severu in Srnetico na jugu do Bosanskega Petrovca, kjer se je cesta odcepila v 29 km oddaljeni Drvar. To je mestece ob reki Unac in prizorišče zračnega sovražnega desanta 25. maja 1944. Takrat so sovražniki hoteli uničiti vrhovni štab in ujeti voditelja, misleca in stratega maršala Tita, ki je v tistem času bival na osvobojenem ozemlju Drvarja. Ogledali smo si votlino, v kateri je dobil zatočišče maršal in njegovi sodelavci med napadom, ostanke partizanskega tanka, jadralnega letala, muzej in spomenik junakim Drvarčanom. Zvedeli smo za celoten razplet dogodkov od priprav generala Latherja Randuliča do pogumnega boja naših borcev, od grozodejstev nemških zločincev do pogumnih dejanj tov. Taliča, Mileta Bosni-

ča in še številnih drugih borcev. Desant je doživel polom, tovariša Tita pa je z letalom s Kupreškega polja odpeljal ruski pilot Aleksander Sornikov (heroj SZ in narodni heroj SFRJ) v Bari, od tam pa na otok Vis.

Vožnja se je nadaljevala proti Bihaču, mestecu, kjer je bilo novembra 1942 prvo zasedanje AVNOJ-a, in proti nacionalnemu parku Plitvice, čudovitem delu toka reke Korane.

Nacionalni park Plitvičkih jezer obsega področje preko 20.000 ha. V dolžini 7,2 km tvori Korana nešteta, kristalna, čista, zelena jezera, brzice in slapove. Skupna višinska razlika od gladine zgornjega Proščanskega jezera do dna Sestavcev znaša 156 m. Druga jezera so še: Kozjek, katerega največja globina je 46 m, Milanovac, Galovac, Gavanovac, Kaludžerovac, Gradinsko jezero in druga.

Vožnjo smo nadaljevali skozi mestece Slunj, ki leži na področju Korduna, in je znano iz časov NOB; nato naprej ob reki Korani do Karlovca, mesta, ki ga je dal zgraditi nadvojvoda Karel leta 1579 v obliki šestkrake zvezde. Močna trdnjava, kjer je bilo glavno poveljstvo vojne krajine, priča o obrambni liniji proti Turkom. Tu se v Kolpo izlivata Korana in Mrežnica. Karlovac ima danes preko 70.000 prebivalcev. Prestopili smo našo mejo in se za kratek čas ustavili v Metliki, gospodarskem centru Bele Krajine. Peljali smo se čez Gorjance preko prelaza na višini 905 m do Novega mesta. To je rojstni kraj slikarja Božidarja Jakca in znanega slavista, univerzitetnega profesorja Nahtigala. Mesto je središče Dolenjske in ima močno razvito industrijo.

Potovanje do doma ni bilo več dolgo. Imeli smo le bitko s ča-

som oziroma voznim redom vlaka na progi Jesenice-Nova Gorica, ki je ta dan kot nalašč odpeljal brez zamude.

Prepričana sem, da to ni bil le izlet, ampak nekaj več; bil je živ spomin na čase med vojno. Nujno je, da napravimo kdaj pa kdaj tako šolo v naravi, da tudi mlajše generacije ne bi nikdar pozabile izreka, ki nam ga je povedal tovariš pri spomeniku na Kozari:

"Težimo k miru, da se nikdar in nikoli ne ponovijo strahote vojne".

Vsem sodelavcem v delovni organizaciji se v imenu udeležencev in posebno v svojem imenu zahvaljujem za odobrena finančna sredstva. Omenim naj, da smo tretjino stroškov krili sami, tretjino konferenca sindikata, tretjino pa sindikalne organizacije sindikata po TOZD in DS skupnih služb.

Milena Čelik

Spomenik NOB na Kozari

Foto M. Metul

Pred votlino, kjer je bil vrhovni štab pred napadom na Drvar

Foto Podlogar

dva dni v Leningradu

Hladen veter je pihal preko palube finske ladje "ILMATAR", s katero smo v jutranjih urah pripluli iz Helsinkov v Leningrad. Prišli smo si ogledat nekdanjo rusko prestolnico, katere zgodovina je tesno povezana z ruskimi carji, s Petrom Velikim, s carico Katarino II., zlasti pa kasneje z oktobrsko revolucijo

in njenim velikim vodjem Leninom.

Po kratkem postanku na carini smo z avtobusom prekrizarili mesto s 4 milijoni prebivalcev po dolgem in počez. Videli smo carske dvorce, trdnjave, ladjo "Avroro" na Nevi, ki je simbol začetka vstaje v veliki ruski re-

voluciji, pa spomenike nekdanjih vladarjev, katedrale in druge zanimivosti iz preteklosti Leningrada. Središče mesta je ohranilo svoj stoletni videz. Na obrobju pa rastejo ogromna blokovska naselja, pretežno z 12-nadstropnimi stolpniciami in velikimi, prostimi površinami za življenje stanovalcev izven blokov.

Verjetno bi se zameril vsakemu Leningrajčanu, če pri opisu njihovega mesta ne bi omenil herojske borbe prebivalcev Leningrada v II. svetovni vojni. Sledovi vojnih grozot niso sicer na oko tako vidni, razen nekaj prask od granat, ki so še na mogočnih stenah Isakove katedrale ter tu in tam na drugih objektih. V živem spominu pa hranijo in prenašajo na mlado generacijo herojsko borbo Leningrajčanov tisti, ki so to mesto branili in v njem živeli. Vsak drugi Leningrajčan je v obkoljenem mestu, ki so ga Nemci mesece nenehno bombardirali in obstreljevali, izgubil življenje, zadet od sovražnika ali umrl zaradi bolezni, mraza ali pomanjkanja hrane.

Toda obramba mesta in prebivalci so zdržali in zmagali, čeravno z ogromnimi človeškimi žrtvami in v ruševinah.

V zgodovinskih zgradbah, ki so hkrati muzeji, je ohranjena kultura ruskega naroda in prikazan razvoj vse do danes. Leningrad je bil glavno prometno križišče severne Evrope z vzhodom. Zaradi prepredenosti mesta s kanali, sedaj jih je le malo, so mu rekli severne Benetke.

Popoldan in drugi dan smo si ogledali nekatere muzeje in spomenike. Bili smo v zimski palači, v letnem dvorcu, v Isakovi katedrali pred dvorno palačo, kjer so v oktobrski revoluciji sovjeti prevzeli oblast; ogledali smo si še druge spomenike.

Kot je navada, so po večerji v hotelu SADKO priredili zabaven program z glasbo in plesom. Seveda smo takoj ob kapljici šampanjca ali vodke razvili prijateljske stike malo v ruskem, malo v angleškem in nemškem jeziku. Najbolj smo se pa razumeli kar v "slovanščini". Na plesišču jezik ni prišel do izraza, ker niso popevkarice in popmuzika nič manj glasne kot pri nas. Zato je dobila glavno vlogo pantomima. Seveda tudi s tem pripomočkom ni bilo mogoče predaleč zaiti, ker se je še pri belem dnevu vse zaključilo. Takrat je bil dan zelo dolg, saj se zmračilo malo pred polnočjo in spet je kar kmalu dan.

Naslednjega dne, pred odhodom na ladjo, smo obiskali trgovine za turiste. Bila je nedelja in so bile vse druge prodajalne zaprte. Poznavalci tržnih razmer, ki so bili naši sopotniki, so kmalu ugotovili, da so cene krzna in kučem zelo poskočile in da razen drobnih spominčkov ni vredno tvegati kaj več pred mejno carino.

Proti večeru drugega dne smo se vkrcali na ladjo in odpluli nazaj v Helsinkí. Čeprav je bilo prav te dni našega potovanja vreme hladno in je sem in tja tudi padalo, smo po vrnitvi bili zadovoljni z vsem, kar smo videli in doživeli.

Franc Lakota

GORJE SO PRAZNOVALE

Gorjansko območje v radovljiški občini se vzpenja zahodno od blejske kotline pod obronki mogočne Pokljuke in Mežakle. Krajevna skupnost Gorje združuje deset vasi s 560 stanovanjskimi hišami in desetimi stanovanjskimi blokí. Tu živi 2765 prebivalcev, ki imajo preko 560 televizijskih in skoraj 800 radijskih sprejemnikov. Osebnih avtomobilov imajo Gorjanci 365, traktorjev pa 65. Iz območja Gorij je zaposlenih 985 krajanov v 142 delovnih organizacijah in ustanovah v jeseniški in radovljiški občini; upokojencev je 391. Prebivalcev Gorij, ki se preživljajo izključno od kmetijske dejavnosti, skorajda ni več. Večinoma so redno zaposleni, po službi pa pomagajo obdelovati polja in senožeti; vse to je pravočasno in skrbno opravljeno, ker to danes omogoča kmetijska mehanizacija. Tudi upokojenci se še občasno ukvarjajo z delom, ki so ga bili vajeni od mladosti.

Predvojne Gorje, ki so bile že tedaj močno navezane na jeseniško industrijo in njihov proletariat, so že takrat imele mnoge napredno misleče ljudi. Zato jih okupacija v letu 1941 ni našla nepripravljene. Že leta 1941 so se pojavili prvi partizani na Mežakli in Pokljuki. Prvi Gorjanci so dvignili uporne pesti, kar je kasneje preraslo v splošno ljudsko vstajo. Našli pa so se posamezniki, ki so okupatorjevim oblastem ovajali napredno misleče ljudi. Eden takih je omahnil, zadet od partizanske krogle, že 26. avgusta 1941 leta. V povračilo pa so Nemci dva

dni kasneje pod Revovco v Spodnjih Gorjah ustrelili pet talcev, večina domačinov. Ta dan, 28. avgust, so si prebivalci Gorij izbrali za svoj krajevni praznik. Krvni davek za svobodo je bil velik: 159 žrtev, 63 družin je bilo izseljenih, mnogi domovi oropani in požgani. Koliko Gorjancev je šlo skozi begunjsko mučilnico, se da komajda natančno ugotoviti, vsekakor pa mnogo. Res pa je, da je vsak osemnajsti prebivalec Gorij bil žrtev okupatorjevega nasilja. Toda kljub terorju in nasilju se je 350 gorjanskih moških in fantov priključilo partizanski vojski. Vsi Gorjanci v dolini pa so, razen nekaj odpadnikov, ki so se predali za judenje groše, posredno ali neposredno podpirali narodnoosvobodilno vojsko, ki je izšla kot zmagovalka.

Povojne Gorje so zgradile novo moderno, osnovno šolo s telovadnico, ki je dobila ime po prvoborcih bratih Žvan. Stara osnovna šola je bila preurejena v vrtec in malo šolo, ki lahko sprejme do 80 malčkov; tudi TVD Partizan je povečal svoj društveni dom. V središču Gorij in na Dolgem Brdu pa sta veletrgovini "Špecerija" Bled in "Živila" Kranj-PE Bled, dogradili sodobni samopostrežni trgovini. Gasilci so dogradili svoj dom, dobili so tudi gasilski avtomobil z opremo za desetino in novo motorovno brizgalno. Na Zgornjih Lazah so dobili lansko leto nov vodovod z zajetjem, saj so doslej uporabljali le kapnico. Tako je na območju KS Gorje vodovodno omrežje popolno. Svoje

poslanstvo dobro opravlja tudi PD Gorje, ki ima na skrbi dom Planiko in kočo na Doliču pod Triglavom. Obe koči so že prenovili in povečali, oskrbeli s pitno vodo, uredili sanitarije in električno razsvetlavo. Tudi gorjanski pihalni orkester, ki sestoji izključno iz amaterjev, dosega vsepovsod zavidljive uspehe. Žal se ne more oživeti dramski odsek, ki je svojčas dobro deloval. Prav tako v Gorjah pogrešamo pevski zbor. Tudi folklorna skupina, ki se je že dobro uveljavila, je povsem zamrla.

Stanovanjskih problemov v Gorjah skoraj da ni. Zasebniki si gradijo nove hiše, večina starejših pa so dobila preurejene kuhinje, stanovanjske prostore in sanitarije. Podobno je z kmečkimi hišami. Problemov glede zaposlitve tudi ni. Najbolj žgoča težava so slabo vzdrževane makadamske ceste, ki jih ima KS kar 34 km. Ravno tako je z vaško kanalizacijo. Ravno zato je bil razpisan in uspešno izglasovan referendum v letu 1976, ki predvideva za ta dela preko din 4.000.000; od tega bodo krajanje prispevali 2.420.000 dinarjev, ostali denar bo KS prispevala iz drugih virov. Z nekaterimi zemeljskimi deli so letos na cestah že pričeli, asfaltno prevleko pa bodo začeli polagati v letošnjem septembru.

Skratka, povojni napredek je viden v Gorjah na vsakem koraku. Ker je bil krvni davek za narodno in socialno osvoboditev in dobro naših dni ogromen, ne smemo nikdar pozabiti žrtev za svobodo. Pridobitve naše revolucije moramo zvesto varovati in jih tudi braniti, če bi tako veleval čas.

Jože Ambrožič

Pijanec se zaleti v drevo. Ker misli, da je to neroden človek, ga ves razkačen premlati.

Končno mu zagrozi: "Drugič pa bolj pazite!"

R. P.

GOREČE LUBJE V BOHINJU

Lubje, ki ostane kot odpadki pri strojnem lupljenju oblovin na mehaniziranem skladišču v Bohinju, smo vozili na kamnito pobočje pod gozdno cesto nad Nemškimi rovom. Ko se je nabrala več kot 10 metrov debela plast, je prišlo letošnje pomlad do samovžiga. Prihajale in odhajale so komisije, dokler ni dozorel sklep, da je treba lubje pogasiti. Vodni top in več motornih brizgaln je po cel-

dnevnem delu ob sodelovanju mlinerja obetalo, da je požar pogasjen. Drugo jutro se je zopet dvigal dim nad deponijo. Komisije so si ponovno ogledovale neprijetno zadevo. Za lubje ni prostora, so rekli.

Trenutno vozimo lubje na smučišče Kobla. Zaposili smo za lokacijsko dovoljenje za začasno odlaganje na mestu požara.

I. V.

smučarski center Kobla

Ideja o zimsko športnem centru v Boh. Bistrici je stara več kot 70 let. Z dograditvijo bohinjske železnice so bili za takratne razmere dani vsi pogoji za razvoj turizma v Bohinju. Zgrajeno je bilo več hotelov, sankajska proga Belvedere, smučarska skakalnica in podobno. Središče zimskega turizma je bila Boh. Bistrica. Prva svetovna vojna in priključitev Primorske Italiji sta ta bujen razvoj močno zavrli.

Šele po drugi svetovni vojni so se začele zopet oživljati takratne ideje. Z vse večjim zanimanjem za alpsko smučanje smo iskali primerne terene. Osojno pobočje nad Boh. Bistrico in Ravnami prav do vrha Koble se je izkazalo za zelo primerno. Sprva je železnica kazala največ zanimanja za vlaganje v zimsko športni center Kobla, vendar pa dalj od oblub ni prišla. Šele Turist - progres Radovljica se je zavzeteje lotil

problema in prodril z vlečnico za tunelom v Boh. Bistrici. Ustanovljen je bil konzorcij za izgradnjo Koble in leta 1974 so pričeli z gradnjo Koble I in Koble II. Ko je začela obratovati vlečnica Ravne v letu 1977, je Kobla dobila sloves predvsem zaradi lepih smučarskih terenov in zaradi lahkega pristopa.

Letos pa so stekla dela na izgradnji Koble III, ki bo pripeljala smučarje pod sam vrh Koble. S tem se bodo odprle še večje možnosti za množično smučanje, sezona pa se bo podaljšala v pomladanske mesece.

Z dograditvijo tretje faze bo Kobla zaradi ugodnih pogojev ko kandidirala za izvedbo mednarodnih tekmovanj v smuku.

Trenutno sekajo in spravljajo le za traso žičnice in smučarske proge. Delajo delavci TOZD gozdarstvo Bohinj. Trase potekajo po

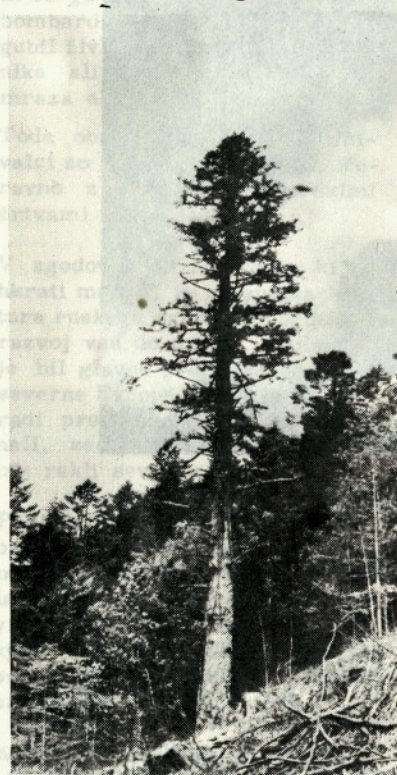
zasebnih gozdovih in delno po družbenih parcelah. Vsega skupaj bo posekano 1400 m³ iglavcev in listavcev. Smučarska proga poteka po ozki dolini, tako da ne bo kazila krajine. Proga bo izboljšala tudi spravilne razmere na tem področju, ki je bilo do sedaj povsem zaprto.

V sezoni 1979/1980 naj bi začel obratovati celotni smučarski si-

stem Kobla, manjkali pa bodo še drugi spremljevalni objekti, ki so nujno potrebni za pravi razmah turizma. Z gotovostjo pa lahko trdimo, da ima v Bohinju zimski turizem mnogo večje perspektive kot letni.

Tone Smukavec dipl. ing.

debela jelka

V Bohinju raste po znanih podatkih najdebelejša jelka v Sloveniji. Našli jo bomo v revirju Bistrica, oddelek 85 c na nadmorski višini nekoliko nad 1200 m. Za rastišče si je izbrala zapadno pobočje Šavnika, ki je sosed Možica.

Vidimo jo s planine Mali vrh, če se ozremo proti vzhodnemu pobočju, približno 500 metrov daleč. Raste namreč na robu debeljaka in je dobro vidna.

Jelko smo izmerili. Obseg v prsni višini meri 540 cm, preračunan v premer pomeni 171 cm. Visoka je 34,5 m in vsebuje okoli 25 m³ lesa. Je srednje vitalna in žal hudo poškodovana na spodnjem delu debla: od panja do višine 3 metrov. V njej so lesne mravlje.

Ker je jelka ena izmed glavnih prirodnih gozdnih znamenitosti našega območja, predlagam, da ji podaljšamo življenje s konzervacijo na poškodovanem mestu.

I. V.

LETOŠNJA PRAKSA

Praksa je bila zame zelo zanimiva, ker sem se z veseljem odločil za ta poklic.

Zanimal sem se, kakšen les raste po Jelovici in ostalih gozdovih. Bilo je zabavno, kadar smo imeli počitek, ker nam je tovariš Medic pripovedoval razne doživljaje.

Naj na kratko opišem svoje delo med prakso.

Bilo je kar precej pestro, saj sem opravljal več del, npr. žigosanje dreves, odkazovanje dreves, popravljanje mej itd.

Kadar smo imeli dež pa smo odšli v logarnico, kjer smo počakali, dokler se ni zvedrilo. V tem času so mi gozdarji pripovedovali o raznih sestojih in o vsem, kar me je zanimalo.

Resnično lahko rečem, da mi je letošnja praksa ostala v lepem spominu.

Žmitek Iztok, dijak
srednje gozd. šole
Stara Fužina

Po regresu:

"Meta, slišala sem, da ste se odločili za naraščaj."

"Seveda smo se odločili, drugače bom pa pri naslednji delitvi regresa spet skoz padva, Oh, da bi bili vsaj dvojčki."

META

N
A

Nekje na vrhen,
v bližini zadnjih gnezd
in prvih zvezd,
nekdo
s pobožno roko
sega po nedotaknjenih stvareh:
in kar se mu nameri pod dlan,
spremeni se v žlahten kamen,
v čudežen plamen,
bajen cvet,
lek vseh ran.

Pod dotikom njegovih rok
Triglav se spomni, da je bog,
in divjemu kozlu pozlati se rog.
Tam so na meji življenja in smrti
čez brezna razprostrti
prebeli, tihi prti:

V
R
H
E
H

Kako je čist, tih, bel pokop!
Kako kristalen, neoskrujen tam je grob!
V slovesnih krojih, široko razproženih, zbrani
leto in dan nekaj mrmrajo velikani
o večnosti in minljivosti ali kaj,
in da življenje in smrt enak imata slaj.
Po tisti ozki črti
nam drugim sije sled
in kaže pot
predaleč stran
odtod
iz naših zmot in zmed
v bližino zadnjih gnezd
in prvih zvezd,
tja, Joža,
kjer tvoja raskava dlan
mehko in nežno našo zemljo boža.

Oton Župančič

OD v avgustu

V avgustu je bilo na delu 512 delavcev.

Po času je bilo obračunanih 38.620 delovnih ur, 44.063 ur pa po normi. Za letni dopust je bilo obračunanih 11.612 ur. Povprečni neto osebni dohodek je

znašal 6.359 din. Najnižji OD na polni delovni čas (192 ur je bil 3.399,80 din, najvišji pa 14.651,80 din, kar predstavlja 1:4,31). Po zahtevnostnih skupinah (kvalifikacijskih) pa so razmerja OD naslednja:

	Neto OD din na 182 ur	Razmerja
I. skupina ozki profil	3.334,69	1,00
II. skupina - priučeni	4.227,13	1,27
III. skupina - specializirani	5.978,73	1,79
IV. skupina izučeni	6.459,32	1,94
V. skupina - delovodje	6.351,80	1,90
VI. skupina - tehniki	6.489,87	1,95
VII. skupina - inženirji	8.216,08	2,46
VIII. skupina - dipl. inženirji	9.747,15	2,92

V avgustu so dosegli delavci naslednji OD (neto):

	% zaposl.	
nad 11.000 din	2	11 delavcev, od teh eden z več kot 250 delovnimi urami
nad 10.001 do 11.000 din	4	20 delavcev
nad 9.001 do 10.000 din	4	23 delavcev
nad 8.001 do 9.000 din	9	45 delavcev, od tega 17 z več kot 200 ur in 6 z manj kot 192 ur
nad 7.001 do 8.000 din	20	105 delavcev, od tega 31 z več kot 200 ur in 6 z manj kot 192 ur
nad 6.001 do 7.000 din	26	134 delavcev, od tega 21 z več kot 200 ur in 10 z manj kot 192 ur
nad 5.001 do 6.000 din	19	98 delavcev, od tega 9 z več kot 200 ur in 19 z manj kot 192 ur
nad 4.001 do 5.000 din	8	39 delavcev, od tega 5 z več kot 200 ur in 22 z manj kot 192 ur
nad 3.001 do 4.000 din	3	18 delavcev, od tega 2 z več kot 200 ur in 9 z manj kot 192 ur
nad 2.500 do 3.000 din	5	28 delavcev izpod 100 ur dela.

V skupini z več kot 11.000 din OD je tudi voznik kamiona. Med drugo uvrščenimi z OD do 11.000 din je 6 delavcev iz proizvodnje. V tretji skupini, to je do 10.000 din je 17 delavcev iz neposredne proizvodnje. V četrti skupini z OD do 9.000 din je 31 delavcev iz neposredne proizvodnje. Tako

je med 99 delavci z več kot 8000 din 48 ali polovica delavcev, ki so opravili nad 192 delovnih ur, nekateri tudi 250 ur. (Podatki so vzeti iz mesečnega pregleda AOP).

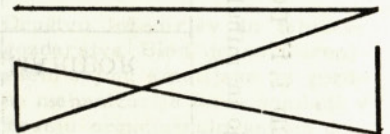
F. L.

PREVC JAKA - upokojitev

Od nas se je poslovil prijazni sodelavec tovariš PREVC Jaka. Od septembra 1955 do konca julija 1978 je bil zaposlen v glavnem kot cestar. Prav rad pa je pripravljaval tudi drva za menzo, dokler je stanoval na Rovtarici. Ob odhodu nam je zaželel srečno novo leto.

Tudi mi mu želimo, da še mnogokrat dočaka novo leto zdrav in zadovoljen v svojem domu v krogu svojih najbližjih.

Kolektiv TOZD gozdarstvo Bohinj

OSEBNI DOHODKI V GOZDARSTVU SRS

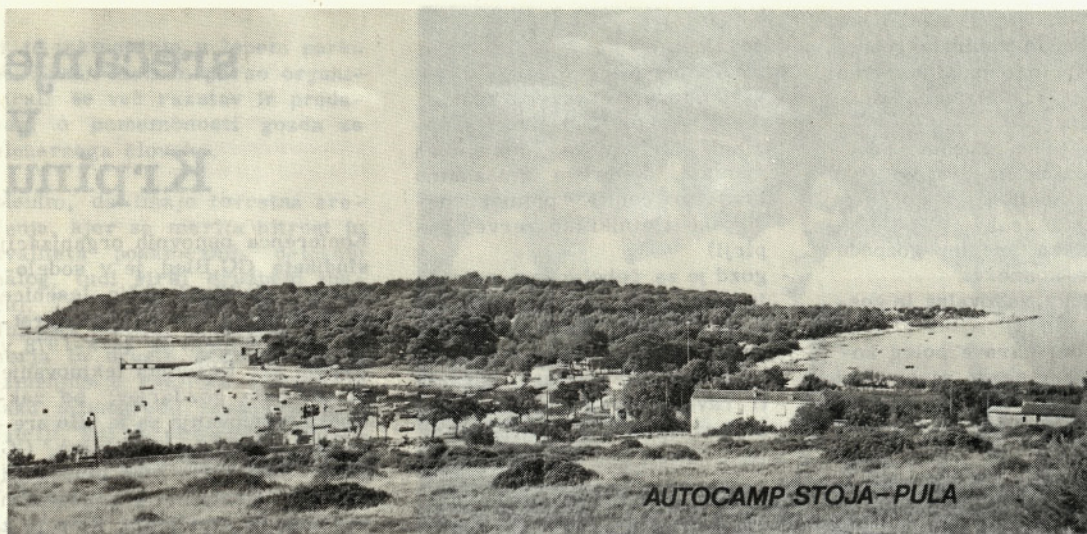
Poslovno združenje gozdnogospodarskih organizacij zbira podatke o gibanju osebnih dohodkov na nekaterih delovnih mestih. Sedaj, ko se pripravljamo za analitično oceno del, marsikoga verjetno zanimajo podatki o višini osebnih dohodkov v drugih GG-jih. Prikazani povprečni mesečni OD v prvem polletju 1978 so v neto zneskih brez dodatkov za delovno dobo in stalnost. V pregledu niso zajete OZD Semesadika Mengeš, Sežana, KK Ptuj in KK Maribora.

Iz pregleda osebnih dohodkov po GG-jih še ni mogoče dobiti realnih zaključkov. Manjkajo nam kazalci o rezultatih gospodarjenja, kar vpliva na višino OD, in o pogojih, v kakšnih delavci posameznega gozdnogospodarskega območja ustvarjajo dohodek. Kljub temu pa ugotavljamo, da razlike v višini osebnih dohodkov odstopajo bolj med GG-ji pri strokovno tehničnih poslih, verjetno zato, ker so tam dela v vsaki organizaciji po svoje oblikovana. Opaziti je, da pri GG Maribor pretežno najbolj prese-gajo povprečje, pri GG Nazarje pa so najdlje pod povprečjem.

OSEBNI DOHODKI ZA NEKATERA DELOVNA MESTA OD 1.1. DO 30.6.1978

Poprečni mesečni neto OD brez dodatka za fluktuacijo in minulo delo

G G - ji	BLED	BREŽICE	CELJE	KOČEVJE	KRANJ	LJUBLJANA	MARIBOR	NAZARJE	NOVO MESTO	POSTOJNA	SL. GRADEC	TOLMIN
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Direktor DO	12.253	9.426	13.619	10.998	12.371	13.309	13.532	7.931	10.796	12.601	12.404	11.183
Vodja tehn.sekt.	10.537	8.787	10.946	9.950	-	9.832	12.255	-	-	10.415	10.442	-
Vodja sploš.službe	10.074	7.971	9.807	9.200	9.744	9.266	10.672	7.264	8.218	9.816	10.505	8.092
Vodja gosp.rač.s.	10.193	7.996	11.406	8.750	-	9.642	11.518	7.264	9.750	9.152	9.647	8.754
Vodja komerc.s.	-	8.787	-	-	9.893	9.266	10.979	-	9.276	8.899	11.267	7.952
Vodja AOP	9.296	7.391	9.746	-	9.175	9.266	10.393	-	8.661	7.711	9.141	7.929
Vodja za gojenje	9.975	-	8.298	9.450	8.463	8.961	8.637	6.615	9.385	10.895	8.572	7.214
Vodja za eksploat.	8.874	6.569	-	-	9.592	-	8.602	-	9.502	-	8.679	7.094
Vodja TOZD TOK	9.939	8.332	9.847	10.012	9.596	9.870	10.885	7.802	9.471	9.481	-	9.303
Vodja finan.operativne	6.283	6.940	7.310	5.885	-	7.802	7.188	6.268	7.619	7.426	7.333	-
Finančni knjigovod.	5.635	5.247	7.040	5.600	5.855	6.128	6.564	3.577	5.973	5.699	5.191	5.374
Vodja obrat.knjig.	6.431	4.940	5.298	5.918	5.855	5.789	7.617	4.721	-	6.061	-	5.355
Materialni knjig.	4.927	4.608	4.320	4.498	5.966	5.506	5.432	4.916	5.687	4.489	4.631	4.353
Blagajnik	5.579	5.280	4.656	4.450	6.094	5.506	5.885	4.213	5.371	4.872	4.769	4.946
Tajnica direktorja	5.112	-	4.024	-	-	5.673	6.745	3.074	5.935	4.804	4.932	4.381
Strojepisna	4.831	3.918	4.669	3.986	4.950	5.206	4.592	3.084	4.557	4.230	4.367	3.810
Snažilka	3.037	2.838	-	2.973	2.873	3.660	3.358	2.009	3.282	2.784	3.254	3.084
Sekač	5.471	4.072	5.171	4.794	5.756	4.620	6.536	3.691	4.879	5.240	5.496	4.481
Traktorist	5.772	5.210	7.228	6.114	6.015	5.892	6.113	3.975	6.414	5.562	5.730	5.667
Šofer kamiona	6.217	5.352	9.468	7.032	6.917	5.580	8.175	6.856	6.824	7.639	7.640	4.360
Delovodja	5.369	5.802	6.348	5.445	6.660	5.892	5.667	3.926	5.828	4.926	5.930	4.656

AUTOCAMP STOJA-PULA

LETOVANJE V POČITNIŠKEM DOMU "JELOVICE" ŠK. LOKA

Prijavili smo se na razpis SOZD, ker nas je zanimalo letovanje v domu naše članice SOZD "GLG". Vsakoletnega letovanja v Piranu se namreč človek naveliča. Rezervirali smo si mesto v Fedeli pri Puli.

V nizki stavbi "Jelovice" sta nam stregli lepi gimnazijki, ki sta prejemale po 7.000 din honorarja. Ena izmed njih je vodila turistične posle in izdajala pijače iz skladišča. Hrana je bila odlična. Sobe so nam bile dodeljene pri sosedu Šumbercu, katere so bile sicer v redu, le sobo, predelano iz kuhinje, so gosti preimenovali v "mali živalski vrt". Celodnevna oskrba je bila sicer za polovico višja kot v Piranu, vendar smo se naužili lepote narave, miru in veselja v čisti vodi.

Ko je malček opazil morje, je vzkliknil: "Saj ni daleč morje!" No - od stanovanja do morja je res le približno 200 m.

Na plaži smo kramljali s prijetnimi sosedi. Neki Švicar nas je prepričeval, da vozi letos avion za Brnik tudi v juliju in avgustu. V dokaz nam je prinesel iz stanovanja vozni red "Alpe-Adria" in nam ga poklonil. - Seveda ni znal prečitati spodaj opombe, da v teh dveh mesecih letos ni vozil. Pripovedoval nam je tudi o letovanju na Rabu. Ob končni pripombi: "Bilo je lepo, toda bil sem tam sam", ga je soproga ostro pogledala.

Na drugi strani je tožila tovarišica:

- Uzeli smo ga s sobom puno flašu, pa flaša pušta. Možu se je zdelo preneumno:
- Vraga pušta, kad smo nas dvoje v njegovi bližini.

Vsak večer smo si ogledali nove lepote: Zlate stene, polotok Stojno, ki je skrival v senci dreves preko 2000 šotorov in prikolic, Verudelo, 10 km oddaljeni Medulin in prelepo otočje v njegovi bližini.

Na drugem delu Stoje sta si v počitniškem domu "Pohorje" Maribor stiskala znanca roki:

- Ti se pa nič ne spreminjaš.
- Saj nisem luna, da bi se spreminjal.

V restavraciji hotela "Brioni" si je pri sosednji mizi malček izbral z bogatega narezka vabljivo rdečo redkvico s pokrovčkom iz smetane. Razočaran nad okusom jo je odstopil mami:

- Mami, to pa ti pojej!
- Seveda - mami - hišni ajmar.

Tovariš Šumberac nas je obdoližil, da spi v naši sobi neprijavljena kolegica, ki nas je dejansko samo občasno obiskala. To nekoliko hudomušno opozorilo se mu je maščevalo, ker nam je pozabil vrniti osebne izkaznice. Zadnji dan jih je iskal na prijavnem uradu in v menzi. Končno jih je našel v žepu svojega drugega sukniča.

KAJ TI POMENI GOZD?

Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva Bled je na Gorenjskem sejmu kmetijske in gozdne mehanizacije letos pomladi v Kranju organiziralo anketo

"KAJ TI POMENI GOZD".

Izžrebanih 5 odgovorov smo objavili v prejšnji številki "Presekov". Tokrat objavljamo še nekatere značilne, ki so med anketiranimi prevladovali in tudi nekaj takih, ki so še v mejah toleranc za estetiko:

- gozd je človekov oddih in zatočišče v času vojne
- del okolja, ki ga je treba varovati
- sprostitvev in sanjarjenje
- ljubezen in umetnost
- romantika in lepota
- neizčrpen vir dobrega zraka, smeti proč iz gozda
- gozd mi pomeni vse, brez gozda ne bi življenje obstajalo, zato ga varujmo pred požarom
- gozd mi pomeni veliko, ker se lahko sprehajam po njem, kolikor hočem; v času vojne pa je varoval partizane pred sovražniki
- gozd mi pomeni lepoto, sprostitvev, mir
- gozd mi je v mojem življenju pomemben, saj vedno rad zahajam v okolje narave, ki jih v svojih prostranstvih čuva gozd; zato bi našo mladino morali bolj vzgojiti, da bi čuvala našo že tako onesnaženo naravo
- razvedrilo, zdravje in deloma

Rozka Pretnar

- koristi, kadar nabiram gobe;
- gozd je lep in pomeni naravno bogastvo in vir čistega, zdravega okolja
- zatočišče pred hrupom, steklom, betonom in plastiko
- oddih in počitek; v gozdu je najbolj svež zrak
- stranišče za mestne gospode in njihove konzerve
- rekreacijska, varovalna in gospodarska vloga
- najlepši del narave poleg koristnega, kar se za njega dobi
- naš največji naravni zaklad, zato ga čuvajmo pred pusto-

- ševalcem
- pljuča narave
- velika tovarna svežega zraka
- meni, kakor tudi drugim pomeni življenjsko pomemben prostor, katerega ne znamo pravilno ceniti, primer: nedeljski izletniki (konzerve, papirji)
- gozd je za čebelarstvo največje bogastvo; mislim, da vse preveč čistite podrast v naših vodah in na jasad; mislim, da je neobhodno potrebno ohraniti ravnovesje v našem okolju za gozdarstvo in čebelarstvo.

srečanje V Krpinu

Konferenca osnovnih organizacij sindikata GG Bled je v sodelovanju s sindikati občin Jesenice in Radovljica ter DIT gozdarstva Bled pripravila 26/8-1978 v Krpinu pri Begunjah tekmovanje proizvodnih gozdarjev; po zaključku tekmovanja pa je bilo srečanje celotnega kolektiva GG Bled. Tudi letos smo pripravili zabavne discipline v gozdarskih veččinah in streljanju, kjer je z velikim uspehom sodeloval tudi tehnični kader GG Bled. Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno v vseh pogledih in priznanje gre sindikalnim in DIT-ovim delavcem, ki so pripravili to srečanje. Želja vseh sodelujočih je, da bi ohranili in razširili tovrstna srečanja, da bi v okviru tekmovanja širši krog sodelavcev spoznal težko delo v gozdu in da bi v prijateljskih razgovorih izmenjali mnenja o problematiki dela v posameznih TOZD. Poudariti je treba, da se kmetje dobro vključujejo v ta tekmovanja in že dosegajo odlične rezultate.

A. Klinar dipl.ing.

Razstava nagrad za tekmovalce

foto GG

Najbolje uvrščeni tekmovalci na tekmovanju v Krpinu

Foto GG

Republiško tekmovanje proizvodnih gozdarjev

Ekipa GG Bled v sestavi Zalokar Alojz, Kostreš Jozo, Lipovec Jože, Babič Ilija, Beznik Ciril in Ganič Jure, sodnik Jere Stane ter vodja Klinar Andrej se je udeležila 8/9-1978 sedmega republiškega tekmovanja gozdarjev v Novem mestu.

Predhodna priprava in tovariško sodelovanje z vsemi člani ekipe se nam je dobro obrestovalo. Ekipno smo dosegli tretje mesto, kar je resnično dober rezultat, saj tako visoke uvrstitve nismo imeli že od leta 1964. K uspehu ekipe so prispevali vsi člani ekipe, postali so takoj dobri tovariši, se prijateljsko in strokovno menili ter izmenjavali motorne žage. Gozdarji iz Novoga mesta so vzorno pripravili

li to tekmovanje v lepem parku ob Krki, obenem pa so organizirali še več razstav in predavanj o pomembnosti gozda za slehernega človeka.

Menim, da imajo tovrstna srečanja, kjer se merita hitrost in kvaliteta posameznih delovnih nalog, tudi širši družbeni značaj. Tu se srečujejo delavci iz Julijcev, Roga, Snežnika, Pohorja in drugih območij ter si izmenjujejo različna mnenja in tako mimogrede postanejo prijatelji, kar je pomemben dejavnik pri vsakodnevnem delu v gozdu.

Upam, da delim mnenje vseh članov naše odprave, da smo dostojno predstavili naše delo v republiškem merilu, pri spoznavanju med TOZD pa smo stopili na višjo stopnico.

REZULTATI:

Posamezno:

Nastopilo je 75 tekmovalcev iz 14 gozdnih gospodarstev.

Priimek in ime	GG	Točke
1. VOLER Stanko	Nazarje	578,5
BAJC Franc	Postojna	578,5
3. PODOBNIK Silvo	Tolmin	575,0
4. KUNSTEK Anton	Maribor	552,0
5. RUDOLF Srečko	Tolmin	551,5
KOBAL Štefan	Tolmin	551,5
7. ZALOKAR Alojz	Bled	544,5
12. KOSTREŠ Jozo	Bled	522,5
17. LIPOVEC Jože	Bled	514,5
30. BABIČ Ilija	Bled	482,5
38. BEZNIK Ciril	Bled	476,0
GANIČ Jure je odstopil!		

----- EKIPNA UVRSTITEV:

1. SGG TOLMIN	1678,0
2. GLIN NAZARJE	1631,5
3. GG BLED (Zalokar, Kostreš, Lipovec)	1581,5
4. GG NOVO MESTO	1573,5
5. GG MARIBOR	1520,5

Družabno srečanje ni bil zadnji namen tekmovanja gozdnih delavcev v Krpinu

Foto GG

Menjava generacij gre včasih neopazno (sin Noč z očetom)

Foto GG

REZULTATI TEKMOVANJA GOZDNIH DELAVCEV

Doseženo mesto	Priimek in ime	TOZD	Točke
1.	Lipovec Jože	TOK	520,5
2.	Babič Ilija	Jesenice	502,5
3.	Zalokar Alojz	Pokljuka	490
4.	Beznik Ciril	Pokljuka	481,5
5.	Ganič Jure	Bohinj	478,5
6.	Kostreš Joso	Pokljuka	474,5
7.	Pejič Ivica	Bohinj	456,5
8.	Burič Joso	Pokljuka	455,5
9.	Vukša Dušan	Jesenice	454
10.	Slivnik Janko	TOK	452,5

EKIPNA UVRSTITEV:

1. TOZD gozdarstvo POKLJUKA	1.446
2. TOK	1.413,5
3. TOZD gozdarstvo JESENICE	1.401,5
4. TOZD gozdarstvo BOHINJ	1.386,5
5. TOZD gozdarstvo RADOVLJICA	1.207,5

REZULTATI PREŽAGOVANJA DEBLA Z LOKARICO

I. Moški

cm²/min.

1. Žerjav Franc	785,71
2. Klinar Andrej	593,42
3. Arh Julij	593,04
4. Zalokar Alojz	550,46
5. Mertelj Alojz	543,70

II. Ženske

čas

1. Lebar Fani	1'31,1"
2. Čelik Milena	1'50,8"
3. Pretnar Jelka	2'16,2"
4. Podlogar Rezka	2'18,6"
5. Kobal Ivanka	2'33,9"

Tekmovalo 25 moških in 5 žensk.

REZULTATI PRI VALJANJU HLODA

čas

1. Aleksič Peter	sek.	29,5
2. Klinar Štefan		30,7
3. Žerjav Franc		31,7
4. Ganič Mile		33,3
5. Klinar Andrej		34,0

REZULTATI STRELJANJA Z ZRAČNO PUŠKO

Ženske:

1. Nikolič Ruža	29 krogov
2. Arh Alenka	24 krogov

Moški:

1. Tonejc Bernard	68 krogov
2. Strgar Ciril	67(3x9) "
3. Legat Janez	67(2x9) "
4. Šolar Zvone	61 "
5. Smolej Jernej	60 "

Občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju, malem nogometu in plavanju

V juniju je bilo v Podnartu strelsko tekmovanje, katerega sta se udeležili naša moška in ženska ekipa. Lep uspeh je do-

Rezultati:

Ženske

1. Darja Stariha	Kemična Podnart	170 krogov
2. Amalija Podlipec	Elan Begunje	120 krogov
3. Vera Jesenšek	Elan Begunje	120 krogov
7. Ana Osterman	GG Bled	97 krogov
10. Mimi Bremec	GG Bled	81 krogov
11. Majda Donaval	GG Bled	74 krogov

Moški do 40 let

1. Franc Lotrič	Veriga Lesce	178 krogov
2. Vester Pangerc	Elan Begunje	169 krogov
3. Stane Bešter	Iskra Lipnica	166 krogov
21. Miro Ambrožič	GG Bled	137 krogov
33. Ožbolt Mlekuš	GG Bled	126 krogov
48. Alojz Koren	GG Bled	112 krogov
49. Zvone Šolar	GG Bled	112 krogov
58. Lovro Zalokar	GG Bled	104 krogov
74. Jure Gonič	GG Bled	84 krogov
83. Čiro Aleksič	GG Bled	51 krogov
84. Peter Aleksič	GG Bled	50 krogov

Moški nad 40 let

1. Albin Lampe	Veriga Lesce	149 krogov
2. Janko Justin	LIP Bled	145 krogov
3. Janez Jakun	GG Bled	136 krogov
5. Jože Medja	GG Bled	131 krogov

Ekipno ženske

1. Kemična tovarna Podnart	334 krogov
2. Elan Begunje	297 krogov
3. GG Bled	252 krogov

Ekipno moški

1. Veriga Lesce	807 krogov
2. Elan Begunje	789 krogov
3. Elmont Bled	663 krogov
4. GG Bled	642 krogov

Skupna uvrstitev

	nastopajočih	točk
1. Veriga Lesce	28	171
2. Elan Begunje	26	154
3. Kemična Podnart	7	104
4. GG Bled	13	92

Ekipa za mali nogomet v postavi Lakota, Torkar, Krničar, Kobilica, Boškovski, Cerkovnik, Cesar, Gorzetti je na občins-

segla ženska ekipa, ki je v postavi Osterman, Bremec in Donaval zasedla tretje mesto, moška ekipa pa je bila zaradi malenkostne razlike v krogih četrta. Od posameznikov velja pohvaliti Jakun Janeza, ki je v svoji starostni skupini zasedel tretje mesto.

kem sindikalnem prvenstvu zasedla šesto mesto po nesrečno izgubljeni tekmi v polfinalu.

V radovljiškem bazenu je bilo 11. avgusta občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju, ki se ga je udeležila tudi maloštevilna ekipa GG Bled, Kljub temu, da se je za tekmovanje prijavilo 26 naših članov, nas je v Radovlji-

ci plavalo samo 6, večina iz TOZD Pokljuka. Da je bila udeležba tako skromna, je do neke mere k. livo hladno - deževno vreme, nekaj pa je tudi subjektivnih faktorjev.

Ekipno skupaj:

1. Veriga Lesce	304 točke
2. Iskra Otoče	268 točk
3. Elan Begunje	171 točk
7. GG Bled	67 točk

Šolar Zvone

Rezultati:

Prsno:

Ženske nad 40 let

1. Ahačič Marija	Sukno	54,19
2. Gatej Romana	Veriga	1:10,02
3. Donaval Majda	GG	1:16,23

Moški do 27 let

1. Ravnikar Viktor	Iskra	39,58
2. Jensterle Marko	Iskra	39,86
3. Mandeljc Tomaž	Veriga	40,19
5. Miro Kapus	GG	42,70

Moški 27 - 35 let

1. Mihelič Jože	ZTKO	39,93
2. Sekovanič Janez	Elan	40,64
3. Boškovski Drago	GG	43,53

Moški 40 - 45 let

1. Žvan Miha	Iskra	43,63
2. Mevlja Brane	Elan	47,64
3. Zorec Peter	GG	47,89
4. Donaval Anton	GG	57,46

Kravl:

Moški 27 - 35 let

1. Selan Franci	Almira	29,56
2. Arh Jani	Iskra	31,55
3. Milatovič Ivan	Elan	31,92
6. Boškovski Drago	GG	34,90
12. Šolar Zvone	GG	41,10

Moški nad 40 let

1. Žvan Miha	Iskra	33,75
2. Mavec Polde	Toplice	38,86
3. Mevlja Brane	Elan	39,30
5. Zorec Peter	GG	44,28
7. Donaval Anton	GG	53,23

Hrbtno:

Moški 27 - 35 let

1. Arh Jani	Iskra	39,10
2. Selan Franc	Almira	40,39
3. Milatovič Ivan	Elan	41,72
6. Šolar Zvone	GG	55,61

Ekipno moški:

1. Veriga Lesce	235 točk
2. Iskra Otoče	161 točk
3. Elan Begunje	142 točk
6. GG Bled	58 točk

Ekipno ženske:

1. Iskra Otoče	107 točk
2. Vezena Bled	82 točk
3. Sukno Zapuže	69 točk
7. GG Bled	9 točk

LETNE ŠPORTNE IGRE DELAVCEV GOZDARSTVA IN LESARSTVA

V Ljubljani je bilo v športnem parku Kodeljevo 30/6 in 1/8-1978 letna lesariada, katere se je udeležilo tudi zastopstvo naše delovne organizacije. Pri moških smo imeli ekipe v vseh disciplinah, v ženski konkurenci pa so tekmoval samo strelke, kljub temu, da se je ženska odbojarska ekipa pripravljala celo leto. Treba je poudariti, da so bile pri sestavi ekip precejšnje težave ter da vse ekipe niso nastopale v najmočnejši postavi. Takrat so se že začeli letni dopusti, poleg tega pa so imeli posamezniki razne druge zadržke.

Če na kratko ocenimo nastop moških ekip, vidimo, da smo bili v skupni uvrstitvi približno na istem mestu kot lani. Po posameznih disciplinah pa je potrebno pohvaliti odbojarsko ekipo, ki je osvojila prvo mesto, dobro pa so se držali tudi balinarji, ki so se uvrstili na vidno mesto. Ostale ekipe so zasedle mesto nekje v sredini razpredelnice, le kegljači in šahisti so se to pot odrezali nekoliko slabše.

Rezultati:

Odbojka: 22 ekip

1. GG Bled
2. Novoles
3. Marles

Balananje: 24 ekip

1. GG Postojna
2. Kras-oprema
3. Javor
7. GG Bled

Streljanje: 38 ekip

1. GG Postojna
2. STOL
3. MEBLO
19. GG Bled

Mali nogomet: 44 ekip

1. Slovenjales Trgovina
2. GLIN
3. OPREMA
32. GG Bled

Namizni tenis: 27 ekip

1. Javor
2. Lesnina
3. Meblo
15. GG Bled

Kegljanje: 42 ekip

1. Brest
2. LIK Kočevje
3. PT Brežice
41. GG Bled

Šah: 34 ekip

1. TM Slov. gradec
2. STOL
3. MARLES
23. GG Bled

Streljanje ženske: 23 ekip

1. LIP Sl. Konjice
2. Meblo
3. Brest
19. GG Bled

pomagajmo jim v pravičnem boju

Aprila letos je predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije pozvalo vse sindikalne in delovne organizacije v SR Slovenije, da se po svojih možnostih odzovejo akciji solidarnosti z narodnoosvobodilnimi gibanji na jugu Afrike in Palestine, ki prav v tem trenutku bijejo odločilni boj za svobodo in neodvisnost. Imperialistične in kolonialistične sile poskušajo z vsemi silami in najbolj brutalnimi sredstvi preprečiti širjenje narodnoosvobodilne borbe in se pri tem poslužujejo že znanih metod zastraševanja in ubijanja civilnega prebivalstva. Vsak dan več beguncev prihaja iz Namibije v Angolo. Podobna je situacija na rodezijsko-zambijski in rodezijsko-mozambiški meji. Dnevno smo priča pokolom Palestincev v Izraelu in na okupiranih arabskih ozemljih.

V taki situaciji je solidarnost vsega naprednega človeštva vse bolj potrebna. V solidarnostne akcije smo se z globoko privrženostjo vključili tudi narodi in narodnosti Jugoslavije. Ministrska konferenca neuvrščenih držav v Beogradu in govor tovariša Tita udeležencem te konference sta ponovno pozvala vse napredne sile sveta, naj okrepijo napore in konkretno pomoč narodnoosvobodilnim gibanjem na jugu Afrike in v Palestini, da bi se njihova ljudstva čimprej otresla kolonializma in okupatorjev ter zatiranja, da bi postala svobodna in neodvisna.

Ker je pomoč uspešna le takrat, če je takojšnja in dobro organizirana, prosimo, da po svojih možnostih prispeva v akciji solidarnosti tudi vaš delovni kolektiv, predvsem s tistimi proizvo-

di, ki so bili aprila navedeni v posebni listi in objavljeni v 15. številki Delavske enotnosti z dne 22. 4. 1978.

Ko se v vašem kolektivu odločite za sodelovanje v solidarnostni akciji, sporočite to odločitev na odbor za mednarodno dejavnost republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, telefon 061 316-527, oziroma dostavite določene proizvode v Javna skladišča, Šmartinska 152 (navodila priložena) na naslov: Koordinacijski odbor za pomoč žrtvam imperialistične agresije in narodnoosvobodilnim gibanjem pri Predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije.

1
NA KOLESIH ZA VSAKO CENO

